

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENECE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Smrt na braniku

Ni še minulo mesec dni od onega strašnega 30. junija, ki je okrvavil Nemčijo in pretresel do dna duše vse narode, ki se ponajbolj s staro evropsko kulturo, in že zopet leži pred sodnim dvorom duhovne omike in človeškega dostojanstva nova žrtev, ki je padla, podrita od razbrzdanih gonov pokreta, ki se je drznil obljubljati, da bo človeški rod prenovil in poplemenil. Pred tremi tedni, 30. junija torej, je ista sila s nedojmljivo neusmiljenostjo in ošabnostjo pobila na tla vse, ki so se baje zoperstavljali zakoniti državni oblasti, včeraj pa je zopet s isto zverinsko hladnokrvnostjo in brezsrčnostjo umorila ravno predstavnika zakonite državne oblasti zato, ker je branil državo pred puntom. Tam je upor proti oblasti bil opravičilo za brezpravno prelivanje človeške krvi, tukaj je odpor oblasti proti puntarjem pozakonitil strele iz 12 revolverjev, ki so ob njegovi delovni mizi umorili zveznega kancelerja Avstrije.

Človek ne ve, kako naj bi sodil in obsodil gibanje — ki naj bi bilo predvsem gibanje duha —, ki si v svojem razvoju sproti po trenutnih potrebah postavlja samo svoje etične norme in svoja pravna načela. Kot ogenj, ki gnan od požrešne strasti po uničevanju pleše od strehe do strehe. Kot deževje vode, ki si s podiranjem vsake zapreke sproti kopljenje svoje struge in nimajo drugega opravičila kot svojo lastno težo, ki jih žene v nižine. Kot zverine, ki se izgovarjajo za gladom, da opravičijo svojo krvočolost nad člani svoje lastne črede. Kot da bi šel čez vso našo dobo davni dih barbarstva iz onih dni, ko je človek še sledil divjim gonom svoje neugnane naravi, predno ga je uklonil božji zakon in je dozorl v ono kulturno bitje, ki sta mu srčna omika in spoštovanje ona prava nedotakljiva ograja, v kateri mu je edino mogoče duhovni in materijalni napredek. Bog varuj človeštvo, če ga bodo zajeli takile vzorci!

Z njegovim režimom se kot zagovorniki idealov ljudske demokracije nismo nikdar strinjali. Kot človeka pa smo umorjenega kancelerja dr. Dollfusa vedno spoštovali. Spoštovali smo ga kot vzornega kristjana, ki ga nikoli ni zajela omotica visokih služb, ki je na najvišjem mestu države ostal skromen in zvest tradicijam kmetske družine, iz katere je izšel: ljubezni do vere in ljubezni do svoje lastne grude. Ljubezen do vere, s katero ni nikdar šaril, ampak jo je do zadnje posledice živel preje kot kmetski sin in sedaj kot državni kanceler, ga je gnala, da bi v organizaciji državne skupnosti uveljavil vsa ona načela, ki napravljajo kmetski dom in kmetsko družinsko sožitje tako krasno. Ljubezen do domače grude pa mu je dala pogona, da odkrije Avstrijo, da utere med ljudstvom pravo avstrijsko rodoljubje, ki ga prejšnji rodovi, prodani Hohenzollernski ošabnosti, niso poznali, in da s pravim kmetskim zanosom brani nedotakljivost njene zemlje.

V tej borbi je bil rajni kanceler sam, kot je tudi umrl sam. Sicer so ga obdajali prijatelji, ki jih je konjunktura prignala v njegov tabor, ki pa so srce pustili zunaj. Njegov načrt, da organizira državno občestvo po krščanskih družabnih načelih, je odbil od nje, ga vse one, ki so hrepeneli po kolektivnih sovjetskega idejnega izvora. Njegovo čisto avstrijsko pa ga je osvojevali pri onih, ki so se čez truplo svoje domovine prodali tujcu. Lskali in zbirali je pomoči, se moral oslanjati čestokrat na »prijateljske rame«, o katerih je dobro vedel, da ga ne bodo držale skozi drn in strn, a o katerih je vsaj vedel, da ga ne bodo izdale ob prvi priliki, pogostokrat moral tudi sprejemati »prijateljske nasvete« za izvršitev ukrepov, ki so jih hoteli in izvedli drugi, na njem pa je ostala samo odgovornost.

Sedaj ga ni več. Padel je kot duševni velikan, kar je v svojem življenju in delovanju vedno bil, v svoji delavnosti. Sedaj ga ni več. Sedaj bodo morda zadovoljni njegovi nasprotniki na levi, čeravno vemo, da vsi krvavega dejanja ne odobravajo. Sedaj so si utešili glad in žejo njegovi nasprotniki na desni, ki so komaj čakali, kedaj bodo mogli svojo domovino zamenjati z novo, in ki o dr. Dollfusu videli edino zapreko. Sedaj ga ni več. To je kruta resnica. Toda kaj bo naprej? To je kruto vprašanje.

Kaj bo s tole Avstrijo, ki so jo nekateri namenili, naj postane neke vrste posebno gojena gredica za boljše ideje v srednji Evropi? Kaj bo z njo, ki so jo nekateri poklonili razgrajajočemu germanstvu, ki sili proti vzhodu? Kaj bo z njo, o kateri nekateri mislijo, da bo podaljšala italijansko roko v osrčje Podonavja? Vsa ta vprašanja vstajajo, strašna in negotova, okrog odrca, na katerem spi večno spanje v boju izmučeni avstrijski zvezni kanceler.

Danes dopoldne že so prišla prva poročila, ki mečejo tajinstvene svetlobne žarke na bodoče dogodke. Avstrijski Heimwehr, posnetek italijanskega fašizma, ki je vsa zadnja leta rinil neprestano v osredje, je tolikokrat delal rajnemu kancelerju silne težave, ki nosi tudi odgovornost za februarске dogodke na Dunaju, a ki ga je dr. Dollfuss s svojo ogromno avtoriteto vedno zadrževal, je sedaj v vladnem sestavu režima izgubil svojega krotitelja. Starhemberg in Fey izhajata za enkrat kot zmagovalca tega boja, ki ga gotovo nista želela, a ki jima je njegov tragičen konec razvezal roke in ki ju postavlja sedaj čisto v osredje. A Heimwehr ni katoliška, ni krščanska, Heimwehr je fašizem, ki ima po predpodbidi drugih fašizmov, svoje lastne etične in pravne norme. Čez truplo umorjenega kancelerja slavi torej Heimwehr in z njim pravi pristni fašizem svoj zmagoslaven pohod v našo sosedno republiko. Ali so to želeli nasprotniki dr. Dollfusa? Sedaj jim je ustrezno. In v Heimwehru niso vsi zakrknjeni avstrijski. Dr. Rintelenova vloga pri pobuni na Dunaju je še uganka, a bo kmalu osvetljena. Zločinci, ki so pobili na tla dr. Dollfusa, so sli brez nadaljnje mimo ministra Feyja, ki je pa vendar bil šef komisarijata za zatiranje puntar-

Tragična 20 letnica izbruha svetovne vojne

Po zločinskem umoru...

Austrija je še vsa nemirna - Velesile se pripravljajo na posredovanje - Heimwehr mobiliziran

Dunaj, 26. julija. b. Truplo zveznega kancelerja dr. Dollfusa leži na mrtvaškem odru v rumenem salonu kancerske palače. V teku današnjega dneva je bilo storjeno vse potrebno za njegov pogreb. Dr. Dollfusa bodo položili k večnemu počitku na državne stroške na častnem pokopališču.

Vsi poslaniki tujih držav so se prišli pokloniti mrtvemu Dollfusu in položili na mrtvaški oder prekrasne vence ter istočasno izjavili vladi v ime svojih vlad sožalje. Poslaniki držav Male zveze so prišli pod vodstvom češkoslovaškega poslanika k vladi in izjavili svoje sožalje. Sožalje je brzojavno izrekel tudi nemški državni predsednik Hindenburg avstrijski vladi in pa družini mrtvega kancelerja dr. Dollfusa. Kardinal Innitzer je izdal danes naredbo, da se opoldne v vseh cerkvah vršijo kratke molitve za dušo velikega pokojnika. Ob 12 pa so zvonili pol ure zvonovi vseh dunajskih cerkva in to zvonjenje se je prenašalo potom radija. Radio danes ne bo oddajal nobene glasbe, nobenih privatnih reklam in poročil, ampak samo uradna poročila. Otroci dr. Dollfusa ostanejo še naprej v Italiji, le njegova žena pride na Dunaj, da se poslovi od mrtvega moža. Do ponedeljka ostanejo vse borze za blago in vrednote zaprte.

Pogreb...

Dunaj, 26. julija. p. Zemeljski ostanki dr. Dollfusa bodo prepeljani na magistrat, kjer bodo na mrtvaškem odru v glavni dvorani. Od jutri dalje bo imela publika svoboden pristop k pokojniku. Za enkrat je določeno, da se bo vršil pogreb v soboto popoldne, za kar se že sedaj delajo priprave. V vsej Avstriji bo od 20 do 21 spominška ura, povsod bodo zvonili zvonovi in že sedaj pozivljajo državljane, naj prižgo na svojih oknih sveče v počastitev spomina. Po deželi že pripravljajo kresove, ki bodo celemu svetu oznanjali žalostno vest. V ponedeljek dopoldne pa se bodo v vseh avstrijskih cerkvah brale žalne maše, katerih se bo udeležilo gotovo vse prebivalstvo Avstrije.

Nova gospodarja: Knez Starhemberg in major Fey

Dunaj, 26. julija b. Avstrijski zvezni podkanceler knez Starhemberg, ki se že nekaj dni mudi v Benetkah, je včeraj popoldne zahteval telefonično obvestilo o dogodkih na Dunaju. Ko je ob 4 v hotelu Excelsior na otoku Lidu dobil telefonično sporočilo z Dunaja, je takoj prosil italijansko vlado, da mu da na razpolago letalo. Italijanske oblasti so mu šle zares na roko in ob 4.30 se je letalo že dvignilo z zveznim podkancelerjem z letališča San Nicolo. Medtem pa je letalo začelo v gorski coni pri Celovcu v hudo meglo ter se je moralo zaradi tega vrniti nazaj v Benetke. Knez Starhemberg je nato snoči ponovno telefonično govoril z Dunajem in tudi vso noč so prihajale telefonske vesti o položaju v Avstriji v njegovo sobo. Knez Starhemberg je sprejel nekaj časnikaarjev in jim izjavil, da jim sicer ne more ničesar pozitivnega izjaviti, da pa je po vseh, ki jih je dobil po telefonu z Dunaja, zelo verjetno, da je vlada gospodar položaja. Knez Starhemberg je davi ob 7 odpoval v letalom in srečno prispel na Dunaj.

Po nalogu podkancelerja kneza Starhemberga, poveljnika Heimwehra so se v Avstriji mobilizirali vsi oddelki Heimwehra. Vsi člani Heimwehra se morajo takoj javiti

skih pokretov... V avstrijskem podeželju so ponekod Heimwehrovci hladnokrvno natikali na rokave trakov s hitlerjevskim kljukastim cem... Čez truplo rajnega kancelerja, ki je bil brezkompromisen Avstrijec, korakajo v Heimwehr vplivi, ki jim je bila preje pot zaprta. Ali so to želeli Dollfussovi nasprotniki? Sedaj so postreženi.

Naši sosedni državi, ki je izgubila svojega največjega in najbolj pogumnega pobornika za neodvisnost in nedotakljivost njenih meja, izrekamo sožalje, v dobri veri, da mu mudiška kri, prelita za tako vzvišene ideale, rodila v Avstriji zdrave sile, ki bodo izpolnile testament rajnega kancelerja, da naj ostane domovina krščanska in svobodna.

Vdova Dollfuss...

Dunaj, 26. julija. p. Dollfussovi vdovi je žalostno vest o smrti soproga sporočil sam predsednik italijanske vlade ter ji stavil na razpolago letalo, da poleti na Dunaj. Davi ob 8 se je podala vdova iz Riccione v Benetke, kamor sta jo spremljala ter se od nje poslovila Mussolini in Mussolinijeva žena. V Riccione pa je pustila v oskrbi Mussolinijeve rodne otroke. Ob 1 je prispela vdova na dunajsko letališče, kjer jo je pričakoval v imenu vlade trgovinski minister dr. Fritz Stockinger. Vdova pokojnega kancelerja se je takoj podala na Ballhausplatz k katedrali svojega moža. Ko ga je zagledala, je padla v nezavest, nato pa se je kmalu opomogla ter pokleknila in dolgo molila ob moževem truplu, junaško prenašajoč usodo.

Sožalje sv. očeta

Rim, 26. julija. p. Sv. očetu je žalostno vest iz Avstrije sporočil že včeraj kardinal Paccelli. Sveti oče je visoko cenil dr. Dollfusa kot dobrega katoličana. Danes je poslal sv. oče brzojavno sožalje, v katerem deli žalost celega civiliziranega sveta. Spominja se pokojnega kancelerja kot simpatičnega človeka, dobrega katoličana in člena Cerkve ter branilca domovine. Sv. oče prosi Boga za mir njegovi duši ter nebo, da naj da mir katoliški Avstriji. Na koncu je podelil apostolski blagoslov.

Sožalje Jugoslavije

Dunaj, 26. julija. AA. Kraljevi poslanik Djordje Nastasijević je odšel danes ob 12.30 v zvezno kancersko in izrekel sožalje kraljevske jugoslovanske vlade in jugoslovanskega zunanjega ministra Bogeljuha Jevtića. Prav tako sta generalna konzula v Gradcu in Celovcu in konzul v Salzburgu izrekli tamkajšnjim deželnim vladam sožalje Jugoslavije ob tragični smrti zveznega kancelerja dr. Engelberta Dollfusa. Ob 13. so skupaj prišli v zvezno kancersko jugoslovanski, romunski in češkoslovaški poslanik in se poklonili pred truplom pokojnega kancelerja.

Starhemberg prevzel oblast od Schuschnigga Heimwehr mobiliziran

svojim poveljstvom v uniformah heimwehrovske organizacije v sčrni vojaških uniformah, ali pa v ponošenih oblekah z nahrbtnikom. S seboj morajo vzeti potrebno perilo in hrano za nekaj dni. Od davi se je pričela mrzlična mobilizacija in okoli poveljstva heimwehrovske organizacije se ne prestando zbirajo člani organizacije, ki se hitro razdeljujejo v posamezne skupine. Mobilizirani člani Heimwehra dobijo takoj orožje in se jih pošilja na odredena mesta. Že danes se je odpeljalo več vlakov oboroženih heimwehrovcev v neznani smeri. Zakaj se je izvršila ta nenadna mobilizacija, ne ve nihče, saj po uradnih izjavah vlada po vsej Avstriji mir in državna eksekutiva vestno izpolnjuje svojo dolžnost.

Dunaj, 26. julija AA. Državni podkancelar knez Starhemberg, ki se je davi pripeljal z letalom na Dunaj, je takoj po prihodu obiskal predsednika države dr. Miklasa. Nato je Starhemberg sklical sejo vlade. Na seji je minister dr. Schuschnigg, ki mu je državni poglavar začasno poveril posle zveznega kancelerja izročil to oblast knezu Starhembergu.

Smrt junaka Major Fey o puča

Dunaj, 26. julija b. Avstrijski minister major Emil Fey je dal danes časnikaarjem izjavo o včerajšnjih dogodkih. On je opisal umor zveznega kancelerja dr. Dollfusa in je torej to prvo dejansko poročilo o včerajšnjih dogodkih v avstrijskem glavnem mestu. Včeraj nekaj pred 12. uro sem dobil obvestilo od članov Heimwehra, da se v Siebensterngasse zbirajo ljudje v uniformah policije in vojaštva, ki očitno pripravljajo neko akcijo. Takoj sem pozval zveznega kancelerja dr. Dollfusa, ki je bil na seji zveznega sveta, k sebi in ga pončil o dogodkih. Zvezni kanceler je sejo nemudoma prekinil in odredil nadaljevanje za popoldne. Poklicani so bili voditelji vojaštva in policije k nujni seji, katere sem se udeležil tudi jaz. Državni tajnik za narodno obrambo, general Zehner je dobil takoj nalog, da pride v ministrstvo in izda potrebna navodila.

Državni tajnik Karwinski je izdal telefonične zapovedi policijskemu predsedniku, da ugotovi, če odgovarjajo vesti o nameravani akciji resnici. Takoj sem pozval častnike, da alarmirajo tudi Heimatschutz. Ko sem sedel v uradu zveznega kancelerstva, so v dvorano nenadoma vdrli ljudje v uniformah in vsi so imeli v rokah nabite revolverje. Jasno je, da je zavladalo velikansko iznenadenje pri vseh, ki smo bili v dvorani.

Spominjam se še toliko, da je zvezni kanceler dr. Dollfuss takoj vstal in hitel proti napadalcem. Tedaj je skočil k njemu državni tajnik Karwinski in ga potegnil za roko ter ga zadržal. Na ta način je preprečil Dollfussovo namero, da se upre narodno-social-

Dollfuss se igra s svojima otrokoma

Izredna sodišča

Dunaj, 26. julija. AA. Doznava se, da so na današnji seji vlade sklenili izdelati in predložiti predsedniku države v podpis nov zakon o ustanovitvi posebnega vojaškega sodišča, ki bo sodilo osebe, odgovorne za tragične dogodke 25. julija. V tem sodišču bo en pravi referent in štirje častniki, po činu najstarejši bo pa sodišču predsedoval.

Morilci aretirani

Dunaj, 26. julija. b. Morilce avstrijskega zveznega kancelerja dr. Dollfusa so aretirali. So to trije narodni socialisti, ki so vdrli v vladno poslopje obenem z ostalimi pučisti. Vsi trije so v posebnih celicah. Vseh 144 narodnih socialistov, ki so vdrli v vladno palačo, kakor tudi onih devet, ki so zasedli radio postajo, bo vlada izročila izrednemu sodišču za zaščito države. Res je, da je vlada napravila kompromis, da jim bo dovolila svoboden prehod čez nemško mejo pod pogojem, da nihče izmed onih, ki so se nahajali v palači, ne bi bil mrtev ali ranjen. Sedaj pa, ko so hitlerjevci ubili kancelerja, pa potrebni pogoj ni izpolnjen in bo vlada upornike postavila pred sodišče.

Rintelen mrtev?

Dunaj, 26. julija. AA. Danes zgodaj popoldne se je iz krogov, ki so bili blizu zveznemu kancersktvu, izvedelo, da je poslanik dr. Rintelen, ki je snoči poskusil samoumor, ob 13 podlegel. Toda okoli tritret ure nato so dognali, da vest ni utemeljena in da dr. Rintelen še živi.

Dunaj, 26. julija. b. Poroča se, da je dr. Rintelen še vedno na kliniki v popolni nezavesti. Nalog za njegovo aretacijo je izdala vlada snoči. V hotelu »Imperial« ga je aretirali glavni urednik »Reichspost« Funder. Takoj po aretaciji je bil Rintelen odpeljan v vojno ministrstvo. Obenem z njim je bil aretiran tudi upokojeni general Wagner in še tri druge osebe, za katerih imena pa se še ne ve. V štirje pa so v zaporu izvršili samoumora.

stičnim teroristom. Karwinski je nato dr. Dollfusa potegnil proti vratom delovne sobe. Zvezni kanceler je instinktivno odprl vrata in ravno, ko jih je hotel prestopiti, je počilo več strelcev, zvezni kanceler dr. Dollfuss pa se je zgrudil in oblašal v krvi. Pučisti so me obkolili in me prisilili z revolverji v rokah, da ostanem v dvorani. Teroristi so imeli namen, da ubijejo tudi mene. Nastali so razgovori in mislil sem, da so mi štete zadnje ure. Ob 3 popoldne je prišlo k meni nekaj oboroženih vstašev ter so me odpeljali v sobo, kjer je ležal zvezni kanceler dr. Dollfuss. Njegove zadnje besede so bile

„Nočem, da se preliva kri“

Ti Fey skušaj, da najdeš najboljši izhod iz položaja, toda brez človeških žrtv. Ali misliš, da bi se lahko sklenil mir z onimi, ki so v zablodi? Zadnje besede avstrijskega zveznega kancelerja so bile že zelo pretrgane.

Kot vojak sem spoznal, da so bile to tudi njegove zadnje besede in da je nastopila nato smrt. Uporniki pa so me nato zopet odvedli in me niso pustili, da ostanem pri zveznemu kancelerju in mu zatisnem oči. Odvedli so me v sejno dvorano. Nastal je strašen trenutek negotovosti. Teroristi so me prisilili, da stopim na balkon in da spregovorim nekaj besed oddelkom vojaštva, ki so se nahajali pred vladno palačo. Dejali so mi, da me bodo takoj ubili če se mi ne posreči, da pridobim poveljstvo vojske za to, da se umakne. Ker položaj ni bil jasan, sem sklenil, da se

do nadaljnjega pokorim teroristom. Šel sem na balkon. Dva narodna socialisti sta mi pritisnila na hrbet revolverse cevi. V tem položaju sem spregovoril nekaj pomirjevalnih besed.

Ob 7 zvečer so vetaši zopet prišli k meni in zahtevali, da pozovem nemškega poslanika Rietha. On naj bi bil priča, da bo minister Neustätter-Stürmer garantiral, da bomo lahko svobodno prekorajčili nemško mejo. Mene so nato skupaj z Karwinskimi spustili skozi zadnja vrata poslopja in postal sem zopet svoboden. Državni tajnik za narodno obrambo general Zehner se je sestal z menoj in me informiral o zunanjem položaju, jaz pa sem ga informiral o razgovorih, ki sem jih imel kot ujetnik teroristov.

Duhovnik ga je našel mrtvega

Dr. Dollfuss ni imel niti toliko usmiljenja pri prošle, da bi mu bili poslali duhovnika, ki ga je želel. Ko je duhovnik prišel ob 7 zvečer, ga je našel že mrtvega. Tako je kancler umrl tam.

Dollfussov sluga

Dunaj, 26. julija. AA. Dolgoletni osební sluga pokojnega kanclerja Dollfussa Leibhart, ki je pri večeršnjih tragičnih dogodkih ostal pri svojem gospodarju pripoveduje, da je v sobo, v kateri se je mudil zvezni kancler, vdrl 12 obojroženih upornikov. Stopili so tri korake pred svojo žrtve in začeli streljati na kanclerja. Zadet v ramo in v vrat se je kancler zgrudil na tla in dvakrat s slabim glasom zaječal na pomoč. Dva upornika sta prišla Leibharta takoj, ko so vdrl v sobo, za ramena in ga držala vse dolje, dokler ni kancler omahnil na tla. Nato so mu zapovedali, da odide iz sobe, sami so pa ostali pri ranjenem kanclerju.

Zadnje ure kanclerja

Dunaj, 26. julija. p. O zadnjih trenutkih kanclerja se domnevajo še sledeče podrobnosti. V devetno sobo zveznega kanclerja je nenadoma vdrla tolpa, katere člani so oddali več strelcev na kanclerja. Kancler se je zgrudil na tla, nakar so napadalci pustili pri njem stražo. Nato je prišel v sobo nek poliest, ki je videl kanclerja na tleh ter hotel iti po zdravniku. Toda uporniki so ga zadržali, češ, da nikdo ne sme zapustiti poslopja. Poliest je pozval na pomoč še nekoga uradnika, ki sta skupno dvignila zveznega kanclerja s tal na divan. Skušala sta ga spraviti k zavesti ter ga otirala s kolonsko vodo. Kancler je prišel k zavesti ter je s slabotnim glasom zahteval, da bi rad govoril z enim od ministrov. Pripeljali so mu majorja Feya, s katerim je imel znani pogovor. Ko so Feya odpeljali, je prosil ponovno, naj ga prepeljejo v bolnišnico, ali naj mu dajo zdravnik ter pokličejo duhovnika, da se pripravi za zadnjo pot. Toda stražarji mu niso dali nobenega odgovora in tudi v bližnjih sobah zaprtim niso dovolili, da bi izpolnili kanclerjevo zadnjo željo.

Nato je prišel v sobo zopet poliest, ki je slišal te-le zadnje Dollfussove besede: »Saj ste dobri fantje, hvala vam za trud. Hotel sem samo mir... Bog naj jim odpusti.« Nato je še prosil, da naj sporoče Mussoliniju, da ga prosijo, naj skrbi za njegovo ženo in otroke. Končno je s tihim glasom še dejal: »Pozdravite mi ženo in otroke.«

Zvonovi žalostno zvonijo . . .

Dunaj, 26. julija. p. Dunaj kaže normalno sliko. Podnevi vozi cestna železnica popolnoma normalno, le zvečer odpelje mesto ob 12 zadnji tramvajski voz že ob 10 z Ringa. Ponoči tudi ne bo avtomobusnega prometa. Slika mesta je popolnoma normalna, le pred uradi Domovinske fronte se zbira več ljudi, kar je v zvezi s splošno mobilizacijo Heimwehra, ki je odredjena. Spet se ponavljajo stare slike, ko je na ulicah videti več vojaških uniform. Pomnožilo se je tudi število Heimwehrovcev v uniformah in videti je tudi že civiliste v štrapančnih oblekah z nahrbtniki ter dobro oborožene, ki opravljajo službo pomožne policije. Javna poslopja so zastražena po policijski in deloma tudi po vojaški. Večje število radovednežev se zbira ob poslopju Rawaya v Johannessgasse, ki je pa dobro zastraženo. Ravno tako hodijo ljudje gledat tudi na Ballhausplatz ter se spominjajo dogodkov pred dvajsetimi leti. V sedanji palači zveznega kanclerstva se je nahajalo namreč avstrijsko zunanje ministrstvo.

Drugeče pa se Dunajčani drže doma ter poslušajo radio, ki jim je cel dan dal uradne vesti. Pretresljivo pa je bilo danes popoldne, ko so zvonili zvonovi vseh dunajskih cerkva in naznanjali žalostno vest, da zveznega kanclerja, ki je bil dober katoličan, ni več. Cerkve so bile ob uri zvonjenja nekoliko bolj polne kot ponavadi, ker se je marsikdo spomnil zveznega kanclerja in stopil pomolil za njegovo dušo.

V palačo, kjer leži kanclerjevo truplo, so danes prišli zastopniki vlade, diplomatskega zbora, zastopniki uradov in oblasti, klerga, vojske in različne osebnosti javnega življenja. Mrtvega kanclerja stražijo častniki vojske, zastopniki polka cesarskih lovcev, v katerem se je udeležil dr. Dollfuss vojne, člani Ostmärkische Sturmcharen ter študentje v polnem »wicheu«.

Demonstracije proti nemškemu poslaniku

Dunaj, 26. julija. AA. »Telegraf am Mittag« poroča: Odpoklicani nemški poslanik dr. Rieth, ki je z letalom odpotoval v Berlin, se je peljal na letališče v Aspernu z močno vojaško in policijsko eskorto, in sicer, kakor trdi list, zato, ker se je bilo upravičeno bati za osebno varnost nemškega zastopnika. Dalje pravi list, da je množica, ki se je bila snoči zbrala pred zveznim kanclerstvom, začela, ko je zagledala nemškega poslanika, bučno kazati svoje ogorčenje do Nemčije.

Berlin, 26. julija. b. Minister za propagando dr. Goebbels je izdal nalog, da se zapre nemška meja napram Avstriji. Nemški tisk davi še ne komentirani dogodki v Avstriji, v političnih uradnih krogi pa se odločno zanika, da bi imela Nemčija kaj skupnega z večeršnjimi dogodki na Dunaju. Da odstrani nemška vlada vsak sum, je izdala obmejnimi četami povelje, da vsakega, ki bi hotel prekorajčiti mejo, aretirajo. Istočasno je nemška vlada odpoklicala svojega poslanika z Dunaja.

Aretacije na Dunaju

Dunaj, 26. julija. p. Dunajska policija je že ponoči priredila veliko racijo na narodne socialiste. V teku noči in današnjega dne je bilo aretiranih več sto narodnih socialistov, za katere pa so zapori premajhni in je morala policija zaseči več prostorov, v katerih so naredili zasilne zapore.

Položaj v podeželju

Hudi boji na Štajerskem

V večernih urah so se zvezne čete povsod uveljavile

Gradec, 26. julija. AA. Na Štajerskem je v zvezi z večeršnjimi dogodki prišlo do ostrih spopadov z nacionalnimi socialisti. Tako je v Judenburgu okoli 900 obojroženih nacionalnih socialistov s silo zavzelo poslopje okrajnega glavarstva ter so pri tem ubili vladnega komisarja Heidecherja, ki so ga razsekali na kose. Toda izvršilna oblast je dobila ojačenja ter si ji je posrečilo upor zadušiti in upornike razorožiti. V Vordernbergu so padli v bojih med nacionalnimi socialisti in izvršilno oblastjo štiri osebe, 10 je pa ranjenih. Vojaštvo se pogaja z nacionalnimi socialisti, ki so zasedli glavne urade, da bi nacionalni socialisti odložili orožje in da se ne bi po nepotrebnem prelivala kri. Zvečer so se hitlerjevci vdali. V Mureck in Radkersburg so poslali še dva bataljona vojaštva. Radkersburg imajo nacionalni socialisti še zmeraj v svojih rokah. V Gradcu so se razširile vesti, da se je tja poslano vojaštvo pobratilo z nacionalnimi socialisti. — V Knittelfeldu pa tudi v drugih krajih na Štajerskem se boji, ki so se snoči začeli, še zmeraj nadaljujejo.

V Leobnu in Donawitzu se še danes vrše boji med vojaštvom in nacionalnimi socialisti. Ne ve se še, kdo je zmagal.

Na severozapadnem Štajerskem pri Lienz, Pirgasu in Selztalu so nacionalnosocialistični uporniki gospodarji položaja. Vla-

da je tja poslala heimwehrovske čete z Dunaja. Promet se vrši samo do Leobna. Vse avtomobusne linije so ustavljene in promet z njimi je prepovedan. — Po zasebnih vesteh so nacionalni socialisti v vsej državi v mobilnem stanju. Doslej se še ne ve, kaj pripravljajo.

Na jugozapadnem Štajerskem pri Steinsu so dobili nacionalni socialisti pri Deutschlandsbergu pomoč, zato boji tam še zmeraj trajajo. — V dolini Mure se vrše med Judenburg in Knittelfeldom ogorčeni boji. Vladne čete so dobile nova ojačenja. Promet v teh krajih je popolnoma ustavljen. Vsa pošta iz Gradca za Koroško, ki je šla doslej po tej progi, se prevaža zdaj čez Maribor.

Položaj na Koroškem

Celovec, 26. jul. Koroški deželni glavar general Hülgerth je danes sprejel konzule inozemskih držav, ki so mu izrekli sožalje ob smrti zveznega kanclerja. Organizacije Heimwehra zahtevajo najstrožje kaznovanje zločinskih napadalcev. Tudi zasebne hiše imajo izobešene žalne zastave. Krški škof je odredil, da bodo jutri zvečer zvonili zvonovi vseh cerkva. Na Koroškem vlada popoln mir. General Hülgerth je izdal proglas, v katerem evari pred nepremišljenimi akcijami ter pomirjuje tujece.

Velesile bodo nastopile

Dunaj, 26. julija. b. Iz uradnih krogov se poroča in se je danes tudi večkrat povdarjalo po radiju, da bodo zaradi večeršnjih krvavih dogodkov in zaradi umora avstrijskega zveznega kanclerja dr. Dollfussa izvršile velesile demaršo v Berlinu, da napravijo konec umazani teroristični akciji narodnih socialistov, ki so se pričeli v zadnjem času posluževati naravnost gnusnih metod v politični borbi. Splošno se veruje, da bo korak velesil zelo energičen, in da bo v doglednem času v Avstriji nastopil mir. Tudi avstrijska zvezna vlada bo s svoje strani ukrenila potrebne korake v Zenevi in pri velesilah. To bo storila takoj, kakor hitro b o zaslišala vse obtožnice, ki so v zaporu. Kako je s temi aretiranci, kje se nahajajo in kakšna usoda jih čaka, zaenkrat še ni znano. Vsekakor se pričakuje težke kazni in izredno hitro sodno postopanje. Večina vstašev bi bila že sigurno obsojena na smrt, če bi vladi ne bil potreben material, ki ga more zbrati, da ga dostavi velesilam in Zvezi narodov v Zenevi ter tudi za to, da odvrne s sebe odgovornost smrtnih kazni, ki jih bo izrekla v najkrajšem času.

Italija

Riccione, 26. julija. Mussolini je odpotoval v Rim. Pred odhodom je poslal avstrijskemu podkanclerju to-le brzojavko: Tragični konec dr. Dollfussa me je globoko presunil. Z njim me je vzgled globoko osebno in politično prijateljstvo. Zmeraj sem občudoval njegove državniške vrline, njegovo preprostost in veliki pogum. Neodvisnost Avstrije, ki je zanjo padel, je našlo, za katero se je Italija zmeraj borila in se bo v bodoče še z večjo odločnostjo. Dr. Dollfuss je služil narodu, iz katerega je izšel, z izredno nesebičnostjo in s preizkušnjo vseh nevarnosti. Njegov spomin bo ostal v Avstriji v časteh. Obojam krivice, tako bližnje kakor tudi daljše. Italija je neodvisnost Avstrije vedno zahtevala, in jo bo tudi vnaprej, če mogoče, še bolj zahtevala.

Rim, 26. julija. p. Predsednik italijanske vlade Mussolini se danes po sileh z Dollfussovo vdovo odpotoval v Rim. Podal se je takoj v palačo

Svet kaže s prstom na Nemčijo

Silovit odmev kanclerjeve smrti po vsem kulturnem svetu

v Angliji:

Silno ogorčenje proti Nemčiji

London, 26. julija. Davišnji »Daily Telegraph« piše obširno o večeršnjih dogodkih v Avstriji in pravi med drugim, da je ohranitev neodvisne Avstrije življenjskega pomena za Evropo.

»Times« pravi, da napad na Avstrijo kot tak ni uspel, vendar je pa dosegel enega izmed najvažnejših ciljev, to je odstranitev hrabrega kanclerja dr. Dollfussa. Dalje pravi list, da se je uradna Nemčija potuhnila pred splošnim ogorčenjem vsega sveta, toda bati se je, da bodo iz Nemčije še dalje privatno podpirali prevratne elemente v Avstriji. Krivično bi bilo, zaključuje list, če bi zaradi večeršnjih dogodkov došli krivde nemško vlado, toda nesporno je, da do teh dogodkov ne bi bilo prišlo, če ne bi bili Nemci dajali upornikom potuhe.

Delavski »Daily Herald« pravi med drugim: Kakor se je smelo domnevati, da uničenje avstrijske socialne demokracije februarja t. l. ni bilo izvršeno brez podpore Italije, prav tako smo upravičeni domnevati, da imajo pri večeršnjih dogodkih na Dunaju svoje prste vmes nemški nazisti. Ves svet bo znal pokazati svoje simpatije za avstrijski narod, ki največ trpi v teh bojih.

v Italiji:

Odgovornost pada na one, ki so puč pripravili, to je na Nemčijo

Rim, 26. julija. b. Vei današnji listi objavljajo nekrologe dr. Dollfussu in opisujejo njegove zasluge za Avstrijo ter povdarjajo iskreno prijateljstvo, ki ga je dr. Dollfuss vedno gojil do Italije. Listi trdijo, da je večeršnji puč popolnoma propadel. Ljudstvo niti direktno, niti indirektno ni hotelo sodelovati in podpirati teroriste. Avstrijski puč je delo nekoliko zločincev, za katere položaj v Avstriji ni bil ugoden. Ti zločinci pa so izvršili tudi zločin, ki bo zapisan v zgodovini avstrijske

republike za vedno, uničili so dragoceno življenje zveznega kanclerja dr. Dollfussa. Odgovornost za ta atentat in za vse druge zločine, ki so jih doslej izvršili v Avstriji, pada na one, ki so teroristično akcijo pripravili, torej na Nemčijo. Evropa in vsa svetovna javnost bosta morali na vse to energično reagirati.

v Franciji:

„Krivec je Nemčija . . .!“

Pariz, 26. julija. Havas poroča: Predsednik vlade Doumergue je sprejel zunanjega ministra Barthouja in imel z njim razgovor o položaju v Avstriji. Doumergue in Barthou sta poslala nato zveznemu ministru Schuschniggu sožalno brzojavko ob smrti kanclerja Dollfussa. Doumergue pravi v tej brzojavki med drugim: Kancler je padel kot žrtev ostudnega atentata, kot žrtev zvestobe avstrijski domovini, ki se je za njeno neodvisnost do konca boril. Francija, ki se z vsemi močmi zavzema za ohranitev te neodvisnosti, se enodušno pridružuje Avstriji v njeni žalosti.

Umor avstrijskega kanclerja Dollfussa je globoko presunil vsa javnost in vsi listi brez izjeme obojejo in z gnušom odklanjajo morilsko početje nacionalnih socialistov nasproti »branilcu neodvisnosti Avstrije«. Listi soglasno ugotavljajo, da ne gre v tem umoru gledati samo usodnih posledic v avstrijski notranji politiki, temveč predvsem politiko »Dranga nach Osten« (prodiranja na vzhod), žig prva etapa je Anschluss. Vsi se izprašujejo, kaj bo zdaj storila Zveza narodov, kaj bodo storile Italija, Francija in Anglija, poroki neodvisnosti Avstrije, spriči toli resnih in usodnih dogodkov.

Variava, 26. julija. »Gazeta Warszawska« pri naša dalje poročila o večeršnjih dogodkih na Dunaju in posebno poudarja, da je v trenutku, ko so se uporniki pogajali s četami, nastopil nemški poslanik na Dunaju in se zanje zavzel. »Nasz Przegląd« pa pravi, da je avstrijski problem prenehal biti problem avstrijske notranje politike v tistem trenutku, ko je nemški poslanik interveniral kot posredovalec med oblastmi in uporniki.

Neresnične vesti o Jugoslaviji

Belgrad, 26. julija. AA. Nekatere tuje agencije in listi so priobčili vesti o zbiranju jugoslovanskih čet na avstrijski meji v zvezi z najnovejšimi dogodki v Avstriji. S pristojne strani smo pooblaščenim vse te vesti odločno demantirali kot popolnoma neutemeljene.

Belgrad, 26. julija. AA. Tiskovni urad po-

veljnika avstrijskega Heimwehra je objavil, da so uporniki na Štajerskem dobili pomoč z jugoslovanskega ozemlja. Pooblaščenim smo s pristojnega mesta za izjavo, da ni bila upornikom poslana nikakršna pomoč v nobeno svrhu, ter za demanti te vesti, ki je popolnoma brez podlage in teadenena.

Dogodki ob naši severni meji

Maribor, 26. julija.

Vaš dopisnik se je danes zjutraj napotil na motornem kolesu v Avstrijo, da bi na lieu mesta proučil dogodke, ki so se pripetili v Gornji Radgoni in Cmureku, in prve vtise, ki jih je povzročila hitlerjevska revolucija.

V Radgoni

Dogodkov, kakor jih je videla Gornja Radgona, zgodovina tega obmejnega kraja do sedaj še ni zapisala. Kakor se poroča, so večeraj oddelki SA obkolili v Radgoni vsa javna poslopja. Zaprl so okrajnega načelnika, načelnika okrajnega sodišča in vse druge javne funkcionarje, ki so jih držali hitlerjevci zaprte v sodnem poslopju. Pri vsem tem pa ni bilo nobenega streljanja, ampak se je vse izvršilo nenavadno hitro in mirno. Takoj, ko je z Dunaja prispelo lažno poročilo, da je vlada demisionirala in da so prevzeli oblast hitlerjevci, so narodni socialisti zasedli most čez Muro in železniški most. Oba mostova so držali do danes popoldne. Danes popoldne pa so prišli v nemško Radgono iz Gradca trije bataljoni redne vojske. Hitlerjevci so uvideli, da so proti taki premoči preširbiki in da se ne morejo vzdržati. Bilo je približno vsega skupaj okrog 140 ljudi. Zato so sklenili, da se umaknejo. Čim se je v hitlerjanskih vrstah opazila nesigurnost, so prišli domači heimwehrovci in tudi orožniki. Bilo je pričakovati vsak trenutek spopada. Vendar do tega ni prišlo, pač pa je nastal dramatičen

beg preko mostu čez Muro v Jugoslavijo.

Pri splošni zmešnjavi so se naenkrat pogladi voditelji hitlerjancev proti mostu, za njimi pa ostale skupine, ki so v velikem neredu zapustile svoja mesta. Takoj za njimi so pristignili heimwehrovci in orožniki. Vsem, ki so jih dosegli, so orožniki pobrali orožje, drugi so ga pa pometai z mostu v Muro. Ker je bil most čez Muro v trenutku prenapolnjen z begunci, se je ena skupina obrnila proti železniškemu mostu in tam prekorajčila mejo. Tukaj bi bilo lahko prišlo do usodnega konflikta z našimi graničarji, ki so stražili železniški most. Imeli so namreč povelje, da ne smejo nikogar pustiti čez most, naj bi ga hotel prekorajčiti z naše ali avstrijske meje. Radi tega so graničarji že sneli puške in le golemu naključju se je zahvaliti, da ni prišlo do smrtnih žrtvev. Begunci, ki niso pometai orožja v Muro in v kolikor ga jim niso odvzeli heimwehrovci in orožniki, so ga prinesli s seboj v Jugoslavijo. Te so naše obmejne straže, obstoječe iz graničarjev in orožništva, obkolile in razorožile.

Pri obeh mostovih sta bila zajeta dva vođa emigrantov, ki so jih nato eskortirali v šolo, kjer je nastal nekaj koncentracijski tabor avstrijskih beguncov. Vseh emigrantov je 70, med njimi 5 žensk. So to večinoma brezposelni delavci, nekaj dijakov, 1 profesor in 1 inženjer. Vaš poročevalec je obiskal emigrante, ki so vsi zelo potrti in ki so mu izjavili, da se je puč v Avstriji izjalovil.

Pred par dnevi so dobili SA oddelki v Gornji Radgoni od svoje sosednje postaje navodilo, naj se, čim radi poroča o demisijski vladi, takoj obožejo in zavzamejo vsa javna poslopja, vse javne funkcionarje pa naj aretirajo in jih spravijo pod varstvo svojih straž. Toda vse to naj bi bilo — vsaj tako je pripovedoval vođa Atal Uray — bolj demonstrativnega značaja, kakor pa prekrat. Bilo je izdano povelje, da se na noben način ne sme prelivati kri in radi tega tudi ni padel niti en strel. Edini prevratni akt bi bil na Dunaju.

Avstrijski emigranti, ki so internirani v šoli v Gornji Radgoni, so vsi izredno mladi ljudje. Vsi s strahom pričakujejo, kakšna usoda jih doleti, in vsi imajo samo eno željo, da jih ne transportirajo nazaj v Avstrijo. Baš ko je vaš dopisnik bil med emigranti in se z njimi razgovarjal, so privedli graničarji tri mlade fante, ki so preplavali Muro. Skrivali so se pod mostom in tam čakali na priliko, da bi pobegnili na našo stran. Ker so pa obmejni stražniki zastražili most, preko mostu niso mogli pobegniti in so radi tega preplavali Muro. Stražniki so jih ujeli in jih, kot rečeno, vse premočene privedli v šolo.

V Cmureku

Vaš dopisnik se je podal tudi v Gornji Cmurek, da bi proučil tudi tamkajšnje razmere. V Gornjem Cmureku se nahaja redna avstrijska vojska. Na glavnem trgu je videl 12 tovornih avtomobilov 5. štajerske kompanije iz Gradca. Po vseh delih mesta taborijo ednice te kompanije in na vsakem preglednejšem mestu so postavljene strojne. Vaš dopisnik jih je našel 7. Vojaštvo je zasedlo tudi okolice, proti večeru so pa posamezni oddelki odrinili tudi proti Gornji Radgoni.

Gospod Kwanditsch je sprejel Vašega dopisnika v svojem kabinetu ter mu opisal dogodke, ki so se pripetili. Rekel je, da so bili domači ljudje pripravljeni na te dogodke, ker so jih že pričakovali. Imeli so pripravljene dve strojnici in bi lahko v par minutah postrelili vso tolpo. Toda tega niso storili, ker niso hoteli brez potrebe prelivati krvi in tako so hitlerjanci mirno zasedli javna poslopja. Bil sem takrat v svojem uradu, zaprl sem vsa vrata ter se umaknil v gornje prostore k svoji družini. Takoj v naslednjem trenutku pa so vdrl hitlerjanci v poslopje. Pri mojem stanovalju, pripoveduje g. Kwanditsch, so pogledale skozi vrata puške cevi. Oddal sem dva strela iz puške, da bi na ta način zadržal napadalce pri vratih. V tistem trenutku se je pa pojavilo orožništvo, ki je stopilo med mene in nasprotnike.

Ob smrti generala Maistra

Zveza Maistrovih borev poziva vse žlane, da se korporativno udeležijo pogreba svojega častnega predsednika generala Maistra. Udeležba obvezna z znakom. Zbirališče v Narodnem domu ob 16.

Zalna seja mariborskega občinskega sveta. Danes ob 18 bo na mestnem načelstvu žalna seja mariborskega občinskega sveta. — Ob pol 12 je na mestnem načelstvu seja vseh društev in eker Maistrovih borev, Narodne odbrane in ostalih, pri katerih je pokojnik sodeloval.

Pogreb. Truplo pokojnega generala Rudolfa Maistra bo prepeljano z mariborskim avtofurgonom v Maribor. Avtomobil je odšel iz Rakeke danes ob 3 popoldne in prispe v Maribor v večernih urah. Ponoči se bo truplo nahajalo v kapeli mestnega pokopališča na Pobrežju, v soboto zjutraj pa ga položijo na mrtvaški oder pod mestnim magistratom na Glavnem trgu, odkoder bo ob 4 popoldne pogreb. Pokopal ga bo knezškof dr. Ivan Tomažič.

† General Rudolf Maister

Glohoka žalost je objela danes ves slovenski svet, ko je prišla z Unca pri Rakeku pretrgajoča vest, da je umrl naš narodni junak, osvoboditelj Maribora, general Maister. Ime tega moža, ki si je za slovenski narod in za Jugoslavijo pridobil v življenju toliko zaslug, je s svetlimi črkami zapisano v slovenskem srcu. Zato plaka za njim vsa Slovenija, žaluje vsa Jugoslavija in se v nemi žalosti klanja njegovi veliki duši.

General Rudolf Maister se je rodil dne 29. marca 1874 v Kamniku, kjer mu je bil oče Franc višji finančni preglednik, mati Franja, roj. Tomšičeva, pa doma iz Trebnjega. Osnovno šolo je obiskoval v Mengšu in Kranju, nižjo gimnazijo v Kranju, peti in šesti gimnazijski razred pa v Ljubljani. Nato je bil sprejet v kadetsko šolo na Dunaju ter bil l. 1894 uvrščen kot kadet v domobranski pešpolk v Ljubljani. Kot častnik je služboval v Ljubljani, v Celovcu, Przemyslu, Celju in Mariboru. L. 1903 je dovršil strelsko šolo v Brucku ob Litvi in leta 1907 korno šolo v Gradcu. Kot častnik je vedno kazal očitno in živo narodno zavest ter zaradi tega med častniki ni bil priljubljen, dasi se je vedno izkazoval kot izvrsten častnik. Ko je izbruhnila svetovna vojna, je bil 3 in pol mesece konfiniran v Gradcu, dokler ni dr. Anton Korošec interveniral zanj pri cesarju Karlu, da se je vrnil v Maribor. Tu je postal poveljnik črnovojniškega okrožja. Ko je nastalo jugoslovansko osvoboditveno gibanje, je bil Maister v stalnem stiku z dr. Antonom Korošcem in se je udeleževal tudi sej narodnega sveta za Štajersko ter je vedoč, da se bližajo veliki dogodki, navezoval stike s slovenskimi častniki.

Dne 1. novembra 1918 se je s pooblastilom Narodnega sveta s 15 častniki in 87 vojakov postal Maribor in postal poveljnik vse spodnje Štajerske. Mariborski narodni svet ga je imenoval za generala, dasi je bil v avstrijski armadi po činu šele podpolkovnik. Ker Maister ni dobil od nikoder nobene pomoči, dasi je zelo prosil zanj in so Nemci pripravljali preobrat, je dne 9. novembra 1918 mobiliziral in zbral toliko vojaštva, da je v zgodnjih urah 23. novembra razorožil mariborski Schutzwehr (belo-zelena garda), si zagotovil Maribor, zasedel dne 25. novembra Špilje in v nekaj dnevih vso severno jezikovno mejo od Radgone do Dravograda. Tako je Maistrova zasedena črta do malega ostala sedanja državna meja.

Nemška garda v Mariboru je bila tedaj zelo močna. Usodnega dne, 23. novembra, je nemška garda, nič hudega sluteč, mirno spala,

ko so prišle pred vojašnico slovenske čete in se po načrtu polastile najprej straž, zasedle vse izhode in dohode ter vzele v roke telefon. V teku 10 minut je bila cela nemška garda popolnoma razorožena. Edino poročnik Guggel se je upiral. Kričal je na slovenske straže in se skušal braniti z orožjem. Bil je ranjen ter je pozneje umrl. Bila je to edina človeška žrtev osvoboditve Maribora. Drugo jutro so Mariborčani z radostnim začudenjem brali Maistrov razglas na deskah, da je Maribor slovenski. V zmagoslavju so slovenske čete prepemale narodne popevke: »Maribor je in ostane naš!« Le odločnosti generala Maistra se je zahvaliti, da je Maribor prišel pod Jugoslavijo in da se naša severna meja na Štajerskem skoraj krije z jezikovno mejo. S tem si je pridobil neminljivih zaslug za slovenstvo. Toda general Maister še ni miroval. Samostojno poveljstvo Slovenije je general Maister ohranil do 23. januarja 1919, ko je prevzel poveljstvo general Krsta Smiljančič.

V dnevih od 30. novembra dalje in prve dni 1918 je skupno s tedanjim stotnikom Alfredom Lavričem zasnoval načrt, da zasede Celovec, toda pogajanja med jugoslovansko in dunajsko vlado so to preprečila. Za koroške ofenzive 1919 je bil Maister poveljnik labodskega oddelka s štirimi bataljoni in štirimi baterijami in oddelka konjenice ter je prodiral v smeri Dravograd—Št. Pavel. Poveljnik ljubelskega oddelka je bil podpolkovnik Tripkovič, pozneje divizionar v Ljubljani. Po večdnevni borbi je general Maister zasedel Velikovec in prišel na levo stran Drave. Povsod so se Nemci srdito branili. Vendar pa so srbski in slovenski vojaki, ki so se v prvi vzajemno borili pod poveljstvom generala Krste Smiljančiča, generala Rudolfa Maistra in podpolkovnika Tripkoviča, očistili Koroško sovražnika. Ako bi ostalo pri vojaškem uspehu, bi ostala Koroška naša. Po ofenzivi je prevzel general Maister poveljstvo nad vojaštvom in orožništvom na vsem Koroškem ter je tudi vodil priprave za plebiscit. L. 1920 je bil kot spremlevalec regenta Aleksandra imenovan za častnega kraljevega adjutanta, l. 1921 za predsednika razmejitvene komisije med Italijo in Jugoslavijo in je opravljal to službo do l. 1923, ko je bil upokojen. Za njegove vojaške in narodne zasluge ga je odlikoval predsednik Masek z vojnimi križem, ima pa tudi mnogo jugoslovanskih odlikovanj. 28 obmejnih občin ga je imenovalo za častnega občana, nekatera mesta, kakor Ljubljana, Maribor in Kamnik, pa so imenovala po njem tudi ulice. Bil je častni predsednik Zveze slovenskih vojakov, Maribor pa mu je podelil lani častno meščanstvo. Po upokojitvi se je nastanil v Mariboru, kjer je stalno živel. Na počitnice je hodil na svoje posestvo na Unec pri Rakeku, kjer ga je danes zadela kap, ki ji je podlegel.

Pomemben pa je Rudolf Maister tudi kot pesnik. Pesnikoval je že kot dijak ter je izdal razne dijaške liste, bil je izredni član »Zadruga«, sodeloval pa je pri »Ljubljanskem Zvonu«, »Slovanu«, »Zabavni knjižnici« ter pri raznih listih. Bil je tudi semintja tudi sotrudnik »Slovenca«. Njegova lirika, kakor jo kažejo »Poezije«, ki jih je izdal l. 1904, rada prehaja v realizem, preveča pa jo erotika in satirna šala. Pozneje se je njegova pesem zresnila in tik pred svetovno vojno kažejo njegove pesmi izrazito močno osvobodilno težnjo ter izrazito narodno bojevitost. Po vojni je l. 1929 izdal »Kitico mojih«, ki je izraz zrele moške lirike in epike. Izdal je tudi nekaj spisov o svojem osvobodilnem delovanju. Po vsej Sloveniji je znana njegova obširna knjižnica, ki ga kaže kot izrazitega bibliofila.

Dan in ura pogreba še nista določena. Truplo pa vsekakor prepeljejo v Maribor. Dokler bo slovenski narod živel in dokler bo stala Jugoslavija, spomin na hrabrega generala Rudolfa Maistra, prvega slovenskega generala in največjega vojaka, ne bo minil. Njegove zasluge so večne za slovenski narod. Slava njegovemu spominu, njegovi duši pa naj podeli Bog v večnosti plačilo za dejanja na tem svetu!

V boju za vseučiliško knjižnico

Lansko jesen so, kakor je slovenski javnosti dobro znano, začeli akademiki ljubljanske univerze široko zasnovano akcijo, da bi se zgradila neobhodno potrebna univerzitetna knjižnica.

Doma v Sloveniji je akcija našla polno razumevanje.

Kljub tem neuspehom pa so študentje ljubljanske univerze na svojem obč. zboru sklenili akcijo še intenzivneje nadaljevati. Obrnili so se na slovensko javnost. In pomoč ni izostala.

Vsa najvažnejša slovenska kulturna in gospodarska združenja, oba gg. škofa: dr. Gregorij Rožman, škof ljubljanski, in dr. Ivan Tomažič, škof lavantinski, nadalje dr. Dinko Puc, župan ljubljanski, dr. Fr. Lipold, župan mariborski, in dr. Goričan, župan celjski, so podpisali sledečo resolucijo kralju in vladi:

Pred 15 leti se je ustanovila univerza v Ljubljani. Poleg drugih ustanov, s katerimi bi si mogli v novi državi urediti življenje in ustvariti pogoje za nadaljnji razvoj in napredek, so hoteli Slovenci predvsem univerzo, ki naj bi bila kot najvišji kulturni in znanstveni zavod najvidnejši izraz njihove narodne svobode.

Že v začetku so bili zaznavani prvi uspehi dela nove univerze, ki sta jo le njena nepopolnost in nezadostno vzdrževanje ovirali, da ni razvila svojih sil in da ni mogla v polni meri izpolnjevati nalog, ki so ji bile dane ob ustanovitvi.

Zato leta 1919 se ni bilo konca bojev za slovensko univerzo. Vsa dolga leta od tedaj do danes so se ponavljala prizadevanja, da se razširi in da se ji z zadostnimi sredstvi zagotovi nemoteno delo. Napori slovenskega ljudstva, ki je vsa leta delalo in žrtvovalo za rast svoje duhovne in gmetne kulture, so bili polno pooblastilo vsem, ki so se trudili za univerzo.

Ob začetku 15. leta od ustanovitve univerze, ki nosi Vaše visoko ime, so njeni slu-

žatelji, sami najbolj neposredno čuteč njene pomanjkljivosti začeli akcijo, da se ugotovi prvi in največji potrebi, da se postavi univerzi osrednja univerzitetna knjižnica. Tudi ta akcija, ki so jo podpirali predstavniki vse slovenske javnosti, ni uspešla.

Zato se zastopniki slovenskega kulturnega in gospodarskega življenja, v spoznanju in prepričanju, da je popolna, z vso skrbjo negovana univerza med prvimi pogoji uspešnega razvoja in napredka Slovencev, vzpodbujeni po dosedanjem delu univerze, ustvarjenem ob pomanjkanju in težokah, vendar jasno izpričujočem njeno upravičenost in pomen, zavedajoč se dolžnosti, ki jim jo nalaga slovenski narod, da delajo in skrbijo za čim večji razmah in napredek njegove kulture —

pridružujejo zahtevi akademikov, da država zagotovi univerzi potrebna sredstva in takoj dovoli kredit za izpolnitev zahteva po zgradbi univerzitetne knjižnice v Ljubljani.

Predstavniki slovenskega kulturnega in gospodarskega življenja se obračajo na Vaše Veličanstvo s prošnjo, da s svojim visokim vplivom omogočite ugoditev naših teženj.

Resolucija bo nekaj dni razstavljena na Aleksandrovi cesti v izloženem oknu tvrde Rojina.

— Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, usedu (Hexenschuss) se uporablja naravna »Franz Josefov« voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala.

Ali ste že poravnali naročnino?

Radost na zraku in soncu Vam daje NIVEA

Pred sončenjem morate nadgrniti svoje telo s Nivea kremo ali Nivea oljem. S tem zmanjšate

nevarnost sončarice, obenem pa dobite krasno bronasto barvo kože.

Nivea na zraku in soncu!

Mizarski tečaj v Št. Vidu

Preteklo soboto in nedeljo se je vršil v Št. Vidu nad Ljubljano ob veliki obrtni razstavi velik splošni mizarski tečaj ob ogromni udeležbi pripravljenosti iz vse dravske banovine, kateri je nad vse lepo uspel. Tečaja se je udeležilo 78 mizarjev, povetini samih mojstrov. Veliko udeležencev je prišlo iz najoddaljenejših krajev naše banovine, nekateri celo do 60 km daleč s kolesi. Mnogo jih je bilo treba odkloniti, ker ni bilo več prostora. Kako velika je potreba prirejanja take podučne tečaje, se je videlo na tem tečaju, s kakšnim zanimanjem so mojstri sledili predavatelju.

ravnih in upognjenih ploskev. Udeleženci so sledili izvajanjem polnih 6 ur z velikim zanimanjem. Nato so se pri večerji sestali na vrtu gostilne Jager s šentvidskimi tovariši. Po ogledu razsvetljave so se nekateri bližnji odpeljali s kolesi domov, večina pa je odšla v Skoflavo zavode, kjer jim je bilo priprajeno prenočišče. Na tem mestu naj bo izrečena upravitelstvu Skoflavih zavodov najiskrenejša zahvala za gostoljubnost, brez katere bi se tečaj vsaj za oddaljenejše goste sploh ne mogel vršiti, kajti v Št. Vidu ni drugje nikjer mogoče prenočiti tolikšnega števila udeležencev.

Tečaj je vodil g. Kregar Ivan iz Št. Vida in uvodoma dal prvo besedo predsedniku šentvidske podružnice jugoslov. obrtnikov, g. Vrhovcu, ki je navzočine v imenu društva pozdravil ter želel tečaju obilo uspeha. Nato je g. Kregar vodil udeležence po šentvidskih obratih najprej v mizarstvo zadruga v Vižmarje, kjer so si udeleženci ogledali strojni obrat, kateri je bil ta čas v polnem obratu. Nato je sledil ogled tvornice Andreja Kregarja in sinov, kjer je bila kratka razlaga. Zanimiv je bil tudi ogled tovarne pohištva Erman & Arhar, kjer so se udeleženci porazgubili po vseh objektih tovarne in si ogledovali moderen obrat, kjer se izdeluje pohištvo v serijah. Zanimala jih je velika stiskalnica, brusilni stroj, zaloga pohištva itd. Po ekskurziji so si skupno ogledali obrtno razstavo in z zanimanjem ogledovali res lepe izdelke šentvidskih tovarišev.

Po kosilu je g. Kregar pričel teoretično predavanje. Poljudno in nazorno je podajal prevažno stvarino o vezavi lesa, furniranju

Naslednje jutro se je tečaj takoj po jutranji sveti maši nadaljeval in je sledila razlaga o luženju in politiranju. Po kosilu pa so se udeleženci skupno slikali. Popoldne je sledilo še praktično luženje, ki je trajalo do pol 4 popoldne. Na koncu tečaja se je načelnik novomeške zadruga gosp. Jevšek Karol v imenu udeležencev zahvalil g. predavatelju za vseskozi zanimiva in poučna izvajanja, nakar je g. predavatelj z vzklikom: »Bog živi pošteno rokodelstvo«, med splošnim odobravanjem in ploskanjem tečaj zaključil.

Da je tečaj vsestransko tako lepo uspel, se mora na tem mestu izreči zahvala tudi g. Roku Arharju, ki je tečaj organiziral in vse tako vzorno ukrenil, da ni bilo povoda za najmanjšo pritožbo. Ravno tako se izreka zahvala tudi vodji tukajšnje narodne šole g. Smajdku, ki nam je dal na razpolago telovadnico in nam šel vseskozi ljubeznivo na roke.

40 letnica župnikovanja

Novo mesto, 25. julija.

Včeraj, v torek, je v krogu svojih duhovskih sobratov praznoval podgraški župnik g. Andrej Cesen 40 letnico, odkar župnikuje v Podgradu pri Novem mestu.

Jubilant se je rodil 22. novembra 1864 v Smartnem pod Šmarno goro ter bo jeseni obhajal 70 letnico rojstva. V mašnika je bil posvečen dne 10. julija 1887 ter je že čez 7 let postal župnik v Podgradu. V dušnopastirskem delovanju osivelemu gospodu želimo še mnogo let!

Občinske volitve pred sodiščem

Ljubljana, 26. julija.

Posestnik Janez Berlec, rojen 25. decembra 1885 v Podružki, kamniški okraj, še neznakan, je s težkim srcem stopil v veliko razpravno dvorano, kajti še nikdar ni imel opravka s kazenskimi paragrafi. Že nekaj minut pred pričetkom razprave se je vsedel na zatožni klopi, položil je poleg sebe dežnik in udano pričakoval sodnika. »Kdo ste vi?« ga je kazenski sodnik-podredni najprej vprašal. Molk, nobene odgovora. Branilec dr. Miha Krek: »Berlec Janez. Je precej gluhi.« Sodnik je nato izrazil dvom o naglušnosti obtoženčev. Branilec: »Se boste, gospod sodnik, prepričali.« In obtoženec Janez Berlec je stopil prav blizu sodnika. Z glavo kimaajo je pritrjeval sodnikova vprašanja glede generaliz, nato pa je sodnik omenil:

»Obtožnica vam očita, da ste nekaj dni pred lanskimi občinskimi volitvami rekli trgovcu Ivanu Vrtačniku v Srednji vasi: Takih ne bomo volili, ki so vzeli škofu vso zemljo! Zakrivil ste prestopok po čl. 4 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi.«

Obtoženec vdano: »Danes se ne spominjam, kaj sem dejal. Če sem kaj napačnega rekel, obžalujem.«

Sledilo je nato kratko dokazovanje. Priča trgovec Ivan Vrtačnik, ki je bil zaslisan v Kamniku, je potrdil inkriminirane besede, omenjajoč, da je obtoženec še celo rekel: »Takih ne bomo volili, kakor sta Kramar in Pucelj, ki sta škofu zemljo vzela.« Te besede pa je obtoženec zavrnil. Preiskovalni sodnik v Kamniku g. Potrto je v svoji izpovedi poudarjal: »Obtoženci se navadno zagovarjajo na ta način z gluhostjo pri II. instanci, češ, da zagovor ni bil pravilno protokoliran.« Občina je obtoženca označila, da je dober gospodar in da ni vpisan v občinski kazenski register. Državni tožilec je zahteval obsodbo, branilec pa je plediral za oprostitev, poudarjajoč, da ni podan nikak dejanski stan za propagando proti občinam oblasti. Šlo je za volilno borbo pri občinskih volitvah. Vsak volilni boj pa bi bil na ta način onemogočen.

Berlec je bil obsojen zaradi prestopka po čl. 4 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi na 420 Din denarne kazni, v slučaju neizterljivosti na 7 dni zaporu, toda pogojno za 2 leti. Sodnik je kot olajševalno okoliščino upošteval priznanje, neoporečnost in obžalovanje.

Kopališče v Rogaški Slatini

Nov dokaz, kako se Rogaška Slatina vedno bolj in bolj prizadeva, da bi bila v slehernem pogledu vabljivo in zadovoljivo zdravilišče, je novo, po načrtih mladega in spretnega arh. Vinka Glanza zgrajeno kopališče. Ves kopališki prostor s 33.33 krat 12.50 m obsežno globino je obložen s keramičnimi ploščami. Globina more obseči 800 m³ vode ter se polagoma in varno, to se pravi, vidno pogrza do 4 m na globoko, da more služiti plavcem. Kopališče more v vsemih prostorih obseči 1000 kopalcev. Konstruktivni načrt za kopalno globino je napravil banovski gradbeni ing. Stanko Maček. V posameznih izvedbah je kopališče podobno onemu, ki ga je zgradila Ilirija v Ljubljani; vendar pa ljubljanskega v mnogih oddelkih še prega, kar je zasluga ing. Bloudeka z bogatimi skisnjami in s praktičnimi nasveti. Nekaj posebnega je filtraža za filtriranje vode iz kopalne globine. Po tej napravi se voda neprestano osvežuje in očisti, od vseh snovi, ki bi motile nje bistveno in čisto. Zraven filtraže je napravljena kotlarna, kjer se bo vsa kopalna voda ogrevala na 20 stopenj. Dimnik je speljan pod železniško progo čez bližnji hrib v dolžini 40 m. Gostje, ki se bodo od Grobelnega pripeljali v Rogaško Slatino, bodo kot prvo zdravilišče znamenje zagledali prav to novo plavalno kopališče. Lepa solčna lega in lepa svetla oblika, v kateri se dviga to moderno kopališče, in poseben blagoslov, s katerim bo 29. t. m. dopoldne ob 10 odprto, naj mu vsak čas kliče, da je vstal pod geslom: »Lepa duša v lepem telesu!«

Strelna na Viču

Vič, 25. julija.

Včeraj, v torek, dne 24. t. m. okoli pol 11 dopoldne, ko ni bilo treskanja in grmenja, je nakrat mirno kolonijo Stan in Doma ob cesti, ki vodi v Brdo, pretresel močan pok. Vsakdo je hitel gledat, kaj bi moglo to biti, ker nikdo ni pričakoval, da bi bila to strelna. Glas iz hiše g. Jakoba Trampuža, Rožna dolina št. 41, pa je naznanjal, da gori. Prihiti! so sosedje z vodo.

Na streho poleg dimnika je udarila strelna, razklala špirovce, predrla podstrešje na hodniku in preskočila na električno napeljavno. Odrgrala in uničila je v podstrešju vso napeljavno in vrgla lesene dele v zgornjem stanovanju. Bila je resna nevarnost za požar; če ne bi bilo nikogar doma, bi bil požar prav gotovo uničil hišo. S pomočjo sosedov so domačini pogasili požar in ni bila klancana na pomoč požarna bramba.

Vsa hiša je bila polna ometa, ki ga so odkrutila strelna in je na poslopju nekaj tisoč dinarjev škode. Lastnik je zavarovan pri banki »Slaviji« v Ljubljani in je škoda krita. Prebivalstvo kolonije ne more razumeti, kako je strelna udarila iz mirnega ozračja v nizkem kompleksu hiš.

† Matija Zemljič duh. svetnik in župnik

Sv. Tomaž pri Ormožu, dne 26. jul.

Danes ob 9 dopoldne se je kot truden popotnik odpeljal po mnogih zemeljskih naporih in mirno v Gospodu zaspal 62-letni priljubljeni mariborski pesnik vel. g. Matija Zemljič, duh. svetnik in župnik pri Sv. Tomažu nad Ormožem. Pogreb prebлага pokojnika bo v soboto ob pol 10 dopoldne pri Sv. Tomažu nad Ormožem.

Globoko je odjeknila žalostna vest v arcu vseh, po obširni župniji Sv. Tomaža in izven njenih mej. Od svojih ljubljenskih župljanov se je poslovil dušni pastir, ki je polnih 20 let vzorno vodil izročeno mu čredo. Odsel je pred večnega sodnika po dolgem križevem potu bolezni in trpljenja, da za vedno prenašanje križev in zvesto službovanje prejme polno plačilo.

Matija Zemljič je bil rojen dne 25. januarja 1873 na Ptujski cesti 24, župnije sv. Petra pri Radgoni. Mladost je preživel v Norškem vrhu pri Kapeli, kamor so se kmalu po njegovem rojstvu starši preselili. Ljudsko šolo je obiskoval pri Kapeli, 4. razred pa pri Sv. Petru tik Radgone. Gimnazijo in bogoslovje je študiral od 1885—1897 v Mariboru, kjer je bil tudi kot četrtoletnik 25. julija 1897 posvečen v mašnika.

Duhovniško službo je nastopil že isto leto kot kaplan v Šmartnem pri Slovenjgradcu, dve leti nato pa v Vuzenici, odkoder je moral že po par tednih v bolnišnico ter v začasni pokoj, ker si je zlomil nogo. Po ozdravljenju je bil 1. I. 1899 nastavljen za kaplana na Dobrni pri Celju, kjer je bil tudi nekaj časa provizor. Nato je še služboval v Čadramu, pri Sv. Križu pri Slatini, pri Sv. Križu pri Ljutomeru in pri Sv. Jakobu v Slov. goricah. L. 1905 je postal provizor in leto kasneje župnik pri Sv. Juriju ob Pesnici, župniji ob severni slovenski meji; nekaj dni po začetku svetovne vojne, 1. avgusta 1914, pa je nastopil župnijo Sv. Tomaža pri Ormožu. Pokojni knezoškof dr. Andrej Karlin, ga je ob svoji zlati maši imenoval za duhovnega svetovalca.

Blagi pokojnik je bil torej cenjen od svojih predstojnikov ter ljubljen od svojih duh. sobratov in vernikov. Znan je bil tudi kot izbrani govornik. Že v dijaških in bogoslovskih letih se je oglašal kot pesnik. Ko je bil kaplan pri Sv. Križu pri Slatini, je začel in pri Sv. Križu pri Ljutomeru dovršil slovenski prevod nemške pesnitve kartuzijana Filipa iz žiske kartuzije o Marijinem življenju. Pesnitev, obsegajoča 11.272 jambskih verzov, je izšla z naslovom: Kartuzijanskega brata Filipa Marijino življenje. Maribor 1904. Pobudo mu je dal pokojni knezoškof dr. Mihael Napotnik, kateremu je tudi prevod posvetil. Izdal je tudi več dramatskih slik in prigodnic, tako n. pr. Popotnice k Mariji, Ob vojski, Val Vodnik, 70-letnica A. M. Slomška, Ob 50-letnici narodnega trpina tomaževskega rojaka Keaverja Meška.

V svojem življenju je iskal najprej božje kraljestvo in nadejamo se, da je v njem našel po mnogem trpljenju bogato plačilo. Have pia animam!

Celje

○ Obrtna razstava v Celju leta 1935. Na inicijativno podružnico Društva jugoslovanskih obrtnikov v Celju se namerava prirediti prihodnje leto v Celju velika obrtna razstava. V ta namen sklicuje omenjena podružnica za torek 31. t. m. ob 8 zvečer v spodnjih prostorih Narodnega doma sestanek vseh, ki so za to zainteresirani.

○ Spominska plošča za ponesrečenega turista Franca Lečnika, Savinjska podružnica SPD bo v nedeljo, dne 5. avgusta odkrila v spomin ponesrečenega turista Franca Lečnika pod Skrlatice spominsko ploščo. K tej spominski svečanosti vabi SPD v Celju vse prijatelje in prijateljice planin. Natančnejša pojasnila se dobe pri tajnistvu v Prešernovi ulici.

○ Važno za invalide. Občinski urad občine Celje-okolica razglašuje po naročilu okr. načelstva v Celju, odnosno banke uprave in ministra za socialno politiko, da je v invalidskem domu v Našicah na razpolago večje število praznih mest za sprejem popolnoma nesposobnih invalidov I. skupine, ki so kot vojni invalidi priznani po invalidskem zakonu iz l. 1928. Prošnje za prepis sodniškega invalidskega rešenja in potrdilo o davčnem predpisu.

○ S kamenjem nad šoferja. — Brumec Franca, 37 letni šofer Zdravstvenega doma v Celju, se je 25. t. m. zvečer peljal z avtom v Drešinj vas po neke bolnike. V Drešnji vasi pa je nekdo vrgel v šipo kamen, ki je zadal Brumca in ga močno poškodoval po obrazu. V bolnišnici je zdravnik Brumca zabil in ga nato poslal domov.

Ptuj

Občinska trošarina za poštna pakete. Počtenki z 22. julijem t. l. pobira mestna občina od poštnih paketov za naslovnike na področju občine trošarino, ki znaša za vsak paket do 5 kg 2 Din, do 10 kg 3 Din in nad 10 kg 4 Din. Trošarino zaračunava pošta pri prevzemu paketov.

Poštna vest. Premečen je poštni uradnik Ernest (Fleischman od pošte Ptuj k pošti Trbovlja.

Ljubljanske vesti:

Izložbeni aranžerji na delu

Ljubljana, 26. julija.

Med bistvene značilnosti modernega mesta spadajo lepe in krasne trgovske izložbe. Po teh tujec takoj instinktivno čuti okus in trgovski smisel ter marljivost mestnega prebivalstva. Zanimarjane, starinske in staromodne izložbe napravljajo vtis dolgačasne in zaspanega mesta, lepe in okusne pa napredujočega, stremečega mesta.

V Ljubljani dolgo ni bilo smisla za lepe izložbe ter so bile ljubljanske izložbe kar tako znešene in nametane z blagom. Le nekatere izjemne tvrdke so polagale važnost na smiselnost izložb in se te so jim morali prirediti po večini tujci. V zadnjih letih pa se je v Ljubljani v tem oziru bistveno spremenilo na boljše in mesto je res dobilo tudi na zunanjo drugo, živahnije lice.

Namen izložbe je, da privabi trgovca z njo kupca in je to tudi najcenejši in za časopisnim inšeratom najboljši uspešen način reklame. Izložba mora biti estetska, okusna in efektivna, mora biti zrcalo trgovine. K temu spada tudi primerna osvetlitev. Prav v tej točki pa Ljubljana še ni dosegla one višine, kakor druga moderna mesta. Le redki so trgovci, ki polagajo važnost na to. Drugi važen moment je, da so izložbe primerno prostorne in morajo tej točki posvečati važnost arhitekti pri zidanju, oziroma prenavljanju poslopij.

Tel 31-62 KINO KODELJEVO Tel 31-62

Danes ob pol 9: 1. »Don Jose Mojica«, zanimiv pustolovski film z divnimi španskimi melodijami. Prekrasno petje Don Jose Mojice. — 2. Olga Čehova, Gustav, Maz in Gima Fratellini in napetem kriminalnem filmu »Trije Fratellini«.

○ Razstavljena spomenica. V izložbenem oknu trgovine Kette na Aleksandrovi cesti je razstavljena spomenica, ki so jo podpisala vsa pomembnejša slovenska kulturna društva, korporacije, strokovne organizacije ter druga združenja in ki je naslovljena na Nj. Vel. kralja Aleksandra. Spomenica tolmači kralju želje in zahtevo vsega slovenskega kulturnega življenja, da se v Ljubljani čimprej osnuje univerzitetna knjižnica. Spomenico izroči v kratkem posebna deputacija v avdienci. Spomenica obsega dve veliki poli.

○ Križe: ka moška in mladeniška Marijina družba udeležiti z družbo zastavo pogreba pokojnega člana Andreja Dolinarja, ki bo jutri 27. julija ob pol 15 (pol 3) iz Gregorčičeve ulice št. 5. Pridite v obilnem številu.

○ Bloki »Pomoč potrebnim«, katere je uvedla mestna občina ljubljanska, so se obnesli kot jako uspešno sredstvo za podpiranje revežev, ker je vsaka zloraba podpore izključena in dobi revež z nabranimi listki v prvi vrsti le najpotrebnejše življenjske potrebščine. Ker se zadnji čas opaža, da darujejo mnogi ljubljanci prosilec zopet gotovino, priporočamo vsem dobrosrčnim prebivalcem, da si nabavijo omenjene bloke, ki se dobijo v vseh trafikah in v mestnem socijalno-političnem uradu v Mestnem domu, II. nadst. Cena enega bloka z 10 listki znaša 2.50 ali pa 5 Din. — Občinstvo naj ne daje ljudem denarja v roke, temveč naj se še bolj kot dolej poslužuje blokov »Pomoč potrebnim«, ker bo s tem omejilo zlorabo darov, obenem se pa otrslo nadležnih in vasilivih beračev — pijancev.

○ S počitnice. V torek zvečer se je vrnilo v Ljubljano 40 dečkov, samih sinov mestnih uslužbencev, ki jih je njihova bolniška blagajna poslala na počitnice v Kamno gorico. Dečki so na počitnicah neverjetno pridobili na teži in zdravju ter so se vrnili v mesto polnih, rdečih lic. V ponedeljek pa odide v Kamno gorico 40 deklic, hčerke mestnih uslužbencev, ki jih tja prav tako pošlje bolniška blagajna. V soboto se vrne iz Medna okoli 100 deklic, ki jih je tja na svoje stroške poslala mestna občina. Tudi te deklice so imele dobro hrano, pa seveda tudi dovolj solca, zraka in prilike za kopanje ter igro in so tudi mnogo pridobile na zdravju. Prihodnji teden odide v Medno enako močna skupina revnih dečkov.

○ Mestno načelstvo obvešča starše, da se vrnele počitniške kolonije iz Mednega in Poljan dne 28. julija ob 16. Počitniško kolonijo iz Mednega je pričakovati na Glavnem kolodvoru, drugo iz Poljan pa ob 16 pred Mestnim domom.

○ Zobozdravnik dr. Milan Perko zopet redno ordinira.

○ Čudno. V Ljubljani velja, da moraš na tramvaju, kadar hočeš prestopiti, plačati listek za dva dinarja in ne za 1.50, kakor običajno brez prestopa. To se pravi, ako se pelješ od Mestnega doma dve postaji do Trnave, plačaš prestopni listek. Ako pa se pelješ krog in krog po krožni progi, pa plačaš samo 1.50 Din. Naravnost pa preseneča ženceroznost tramvajске družbe, da ni uvedla prestopnega listka za najnovejši prestop, namreč na Marijinem trgu, ko morajo potniki peš čez most. Ako je družba pozabila na to priliko, je še čas, da to uvede. Nemara se ji bo to kaj poznalo v blagajni!

Pravilo je pravilo in velja tudi za ta prestop.

○ Zdravniška spričevala za ženitbe. Po določilih zakona o pobijanju spolnih bolezni in zadevnega pravilnika, morajo ženi predložiti župnemu uradu pred poroko spričevalo o svojem zdravju, in to od 1. julija naprej. To spričevalo ne sme biti staro nad 10 dni, računši od dneva poroke nazaj. Sedaj so nekateri zdravniki v škripih, kdaj naj zdravniško preiščejo ženo in napravilo spričevalo, ali še pred prvim oklicem ali pozneje. Ljubljanska župnišča so zavzela stališče, da spričevala ni potrebno takoj pri prvem oklicu predložiti, pač pa tik pred poroko in to spričevalo ne sme biti staro nad 10 dni. V juliju doslej v Ljubljani ni bilo porok, ker ni za to sezona. Mestni fizikat je izstavil šele 1 spričevalo in gospodje pri fizikatu so bili prav zaradi 10 dni nekoliko v dvomu, kajti sprva so tolmáčili, da je treba izdati spričevalo še pred 1. oklicem, a oklicena doba traja 15 dni, tako da bi bilo tako spričevalo ob poroki že prestaro. Naposled so prišli do sklepa, da izdaja fizikat tako spričevalo nekaj dni pred sklenjeno poroko.

○ Jez nad Hradeckega mostom so deloma podrli. Ta jez je zgradila terenska sekcija spomladi aprila, da je mogla izvrševati vsa betonska dela v strugi. Delavci so včeraj najprej v sredi odbili par desk, da je začela visoko nad jezum stojiča voda kar drveti nizdol po strugi. Z največje težavo so odstranili ves leseni del jez, ostal pa bo 2 m visok betonski jez vse dotlej, dokler ne bodo izvršena še vsa projektirana regulacijska dela

Za napredek ljubljanskih izložb ima bistvene zasluge tukajšnje »Društvo izložbenih aranžerjev dravske banovine«, ki je zelo agilno. Društvo pa je še mlado in se mora boriti z različnimi težavami, kljub temu pa se lepo razvija in hitro napreduje. Vendar je za društvo še vedno vse promalo zanimanja med trgovskimi nastavljenici.

Društvo prireja praktične tečaje, predavanja, ekskurzije v večje kraje. Ustanovilo je tudi lastno knjižnico in ima naročenih več aranžerskih revij, ki jih svojim članom brezplačno posoja. V arhivu se zbirajo slike tukajšnjih lepih izložb.

Lani je društvo priredilo praktični tečaj, letos pa risarski. Ta tečaj se je zaključil pretekli mesec in ga je obiskovalo prav lepo število interesentov. Vsako leto prireja društvo tudi tekmo izložb, za katere pa je med trgovci še vedno premalo zanimanja. Društvo je izdalo pred kratkim tekmovalcem lične diplome.

Ustanovljena je podružnica aranžerjev v Celju, ustanovili pa se bosta tudi v Kranju in Novem mestu.

Da je sedaj v Ljubljani toliko lepih izložb, je predvsem zasloga naših marljivih aranžerjev, ki se trudijo, da jih bo v prihodnje še več ter da Ljubljana tudi v tem oziru ne bo zaostajala za drugimi evropskimi mesti.

v Ljubljani tja do Spice. Delavci so včeraj po strugi pospravljali tračnice ter so pri tem vodo brodili kar do kolen. Tudi vzpenjačo so včeraj v strugi že demontirali. Na Sv. Petra napisu pa kovači in ključavničarji popravljajo vagončke in lokomotive. Vagončke so popravili in lepo s petrolejem namazali, da izgledajo, kot da bi bili novi. Tudi lokomotive so bile renovirane in lepo namazane. Vse se sedaj svetli!

○ Nalivi v sredo so v Ljubljani in okolici trajali od 10 dopoldne neprestano tja do 19. Pa tudi ponoči so se nalivi ponavljali. Najhujši naliv je bil v sredo od 15 do 16. Vsega je do včeraj jutraj padlo 29.9 mm dežja. Ljubljana je precej narasla in je vodomer na Prulah kazal vodno stanje 1.92 m. Včeraj je bilo prav hladno, jutranja najnižja temperatura je znašala +13.5° C in se pozneje dvignila na +18° C. Gorski velikani so bili jutraj deloma pregrnjeni s tankim snežnim pajčolanom. Včeraj se je barometer dvignil na 761.5 mm. Bil je lep in dokaj voder dan.

Mariborske vesti:

Vode bo letos dovolj

V juljski vročini porabi vsak Mariborčan dnevno 165 l vode
Novi vodnjak bo v kratkem času dovršen

Maribor, 26. julija.

Te dni se je sprožilo v mariborski javnosti znova vprašanje oskrbe Maribora z vodo. Navajalo se je, da grozi zopet pomanjkanje vode ter zahtevalo, da se zgradijo pri Dragi svojočasno projektirane črpalke za dobavo dravske vode za škropljenje ulic. Informirali smo se na pristojnem mestu ter dobili pojasnila, da je strah pred pomanjkanjem vode letos neupravičen. Mestni vodovod na Teznu in rezervni vodnjak na dvorišču mestnega kopalšča v Kopalški ulici dajeta letos vode dovolj, dati porabi Maribor dnevno v juljski vročini 5800 kub. metrov ali 5.800.000 litrov vode na dan. Na vsakega Mariborčana bi potemtakem prišlo dnevno 165 litrov vode. Seveda pa tvori osebna poraba malenkost odstotek te velike količine. Največ vode, namreč 1000 kub. metrov, gre dnevno za potrebe mariborske industrije. To se opazi pri tem, da ob nedeljah, ko industrija ne obratuje, pade celotna uporaba za omenjeno količino. Drugi največji odjemalec vode so potem neštevilni mariborski trgovci, v katerih se porabi za škropljenje nasadov neverjetne količine mokrrote vsak dan. Potem sledijo mestni škroplilni vozovi, ki spadajo tudi med največje vodovodne odjemalce. Vidi se to zlasti v času deževnih dni, ko odpade škropljenje vrtov in polivanje cest. V sredo, ko je cel dan deževalo, je znašala vodna poraba samo 3800 kubičnih metrov. Med vodovodne velekonsumente spadajo v Mariboru tudi številne kopalnice, potem šele sledi uporaba za kuho in na zadnjem mestu bodo mariborska žejna grla. Kajti ugotovljeno je, da uporabljajo Mariborci za gasitev žeje v poletnih mesecih mnogo raje brziganje in pivo, kakor vodo! Da bodo pa vodopivci popolnoma pomirjeni, je sigurno, da bo novi veliki vodnjak, ki se koplje na Teznu, v kratkem času gotov. Računajo, da prične obratovati že čez 5 tednov. Gladina podtalne vode je že namreč tako padla, da so kopači dosegli predpisano globino. Kopanje je s tem zaključeno in sedaj se dela že cementna plošča, na katero se pritrdi črpalna naprava. Novi vodnjak bo dajal toliko vode, kakor dosedanjí vodnjaki, tako da bo imel vodovod dnevno do 10.000 kubičnih metrov na razpolago. S to količino bo dovoljno preskrbljeno za potrebe Maribora in okolice, če se priključi na vodovodno omrežje. Črpalne naprave ob Dravi bi stale 150.000 Din. Ta denar se je raje investirjal v nov vodnjak, zato pa bodo imeli škroplilni avtomobili še v bodoče ugodno priliko, da bodo črpali vodo iz vsakega hidranta, ne pa samo na gotovih točkah ob Dravi.

imajo tozadevno obrt in ki so že leta 1933 pekli kostanj. Ostalim, ki nimajo obrtnega lista, se dovolilnice ne bodo izdale. Na kasnejše prijave se ne bo oziralo.

○ Za 20 jurjev obleke ukradel. Nena- vadno dolge prste je pokazal 32 letni Oto Prosen, ki so ga pred nekaj dnevi izgnali iz Felosfa na Tirolskem v Maribor. Dobil je delo pri neki stranki v Tomšičevem drvo-redu, pa se je zahvalil na ta način, da je ukradel dva velika kovčega dragocenih dam-skih oblek ter skušal to robo vnovčiti pri raznih ljudeh. En kovčeg je res razprodal, ko pa je načel drugega, so ga aretirali. Tatvino prizna ter so ga izročili sodišču. Okra-dena stranka je cenila vrednost odnešene obleke na 20.000 Din.

○ 50.000 Din škoda radi strele. V Velki je udarila strela v hišo, ki je last posestnic Te-rezije in Franciške Krenn iz Čmureka v Av-striji. Strela je poslopje popolnoma vpe-tila ter znaša škoda 50.000 Din.

○ Zlobna roka. V Rošpohu pri Mariboru je zgorela lesena šupa za seno posestniku Alojzu Lukmanu. Požar je uničil vso zalogo krme. Sumijo, da je zažgala zlobna roka.

○ Nesreča na kupu kamenja. Hudo se je ponesrečil 22 letni inž. narednik vodnik Ivan Stumberger. Stal je na kupu kamenja, ki se je sesulo. Pri tem je zadobil Stumberger hude poškodbe po celem telesu ter so ga mo-rali prepeljati v bolnišnico.

○ Instrukeije že počitnice posreduje uprava Slovenca na Koroški cesti 1. Instruk-torji so akademiki.

○ Obiskovalci Mariborskega otoka bi bili kopalški upravi zelo hvaležni, če bi v taki vročini in navalu v kopalšče, kot je bil zadnje dni, obnovila vodo v glavnem bazenu dvakrat tedensko.

○ Tovarna Hutter povečuje obrat. Tka-ninska tovarna Hutter in Drug je zaprosila bansko upravo za gradbeno dovoljenje za zgradbo nova kotlarne in tovarniškega dim-nika.

○ Kostanjarji, ki želijo v letu 1934-35 peči kostanj v območju mesta mariborskega, se va-bijo, da se javijo pri mestnem tržnem nadzor-stvu od 27. julija do 6. avgusta med uradnimi urami. Zglasijo naj se samo oni kostanjarji, ki

O avtomobilski nesreči na Gorjancih

Novo mesto, 25. julija.

Poročali smo že o hudi nesreči Moreto-vega tovornega avtomobila na strmem Ma-linskem klancu pri Luži. Vaš poročevalec je govoril z nekaterimi. Vsi so pripovedovali o velikem strahu, ki so ga prestali v teku par minut, ko je težki avtomobil z ljudmi in vsem tovorom drvel z neznanako naglico v dolino, kjer so videli samo — smrt.

»Ko smo pripeljali na vrh klanca,« tako pripoveduje g. Frane Gutman, »je naekrat nekaj močno počilo in isti hip je že prišel avto z veliko brzino drveti navzdol. Slo je tako naglo, da nismo ločili ceste in obcestnih njiv. Vse se je videlo v nekakšni megli, na avto pa je škropil dež peska izpod koles. Stisnil sem se med zaboje in pričakoval, kaj bo. Naenkrat močan sunek in avto se je usta-vil. Kolikor nas je še ostalo na avtomobilu, smo hitro poskakali dol, da bi ušli pomoči onim, ki so med vožnjo poskakali z drvečega vozila ali pa jih je sunek vrgel dol. Šele sedaj smo videli vse razdejano. Na avtomobilu se nas je razen šoferja peljalo 15 ljudi, od katerih jih je sedem med vožnjo poska-kalo, ali popadalo z avtomobila. Vsi ti so dobili večje ali manjše poškodbe. Pa tudi vsi drugi razen mene so odnesli večje ali manj-še praske in buške. Skoro vsak ima spomin na to pošastno vožnjo. Gospo Minko Zefra-novo n. pr. je hud sunek v trenutku, ko je avto zapeljal v breg in se je pri tem pre-klatlo ogrodje strehe na dvoje, vrgel v veli-kem loku v grmovje, kjer je obležala precej opraskana po nogah. Sunek je že med vožnjo vrgel iz avtomobila g. Mišjaka z njegovim paketom vred. Tudi gospo Pelkovo je vrglo dol, da je z glavo udarila ob kamen. Neka-tere pa je oplazilo strešno ogrodje. Vendar rane in buške, ki so jih dobili drugi, najbrže niso nevarne, vsaj ponesrečenec se niso zdele, ker smo nekako okrog 9 že nadaljevali pot proti Semiču z drugim tovornim avto-mobilom, ki ga nam je poslal na pomoč g. More, ko je zvedel o nesreči. Pa tudi v Semi-ču je med tem časom že prispela novica o ne-sreči in je bil takoj poslan nam v pomoč Severjev tovorni avto. Naš avtomobil se pa ni prevrnil, kakor poroča torkov »Slovenski narod«, temveč je obstal pokonen, le močno je poškodovan. Na hitro so ocenili škodo na 15.000 Din. Šofer Stanko Trošt se je obnašal ves čas zelo junaško in je s svojo hladno-krvnostjo in prisotnostjo duha preprečil večjo nesrečo in tako rešil ljudi in blago, za kar mu vsa čast.

Slovenska nova maša ob Dojranskem jezeru

Kje pa je to, bo vprašal ta in oni, ko bo bral naslov. Le počakaj, kmalu ti bom razložil. Pred dnevi je prinesel »Slovenec« sliki letošnjih novomašnikov z navedbo krajev novih maš in z imeni slavnostnih novomašnih govornikov. V zadnji vrsti je pa stal na sliki novomašnik, pri katerem je bilo označeno: »Žitomir Janežič iz skopljanske škofije« in nič drugega. Vedel je sicer takrat, da bo opravil prvo sv. daritev v Dušanovcu, podružnici obširne skopljanske škofije, več pa sam ni vedel.

Prav tiste dni sem pa jaz kolovratil po Južni Srbiji. Ko sva sešla s prevz. g. škofom dr. Gušdovcem, je prišel pogovor: »Dobro, da ste tu. Boste pa šli na novo mašo.« — »Saj me nihče ni vabil.« — »Vas pa jaz vabim na novo mašo našega novomašnika g. Janežiča; mu boste morali biti tovariš in pridigar in asistenta. Drugega duhovnika ne bo. V Skoplju sta samo dva in imata preveč dela. V Prizrenu je sedaj samo g. Kordin, ko je župnik umrl, jaz tudi ne morem; kar vi boste šli, pa bo v redu. Novomašniku sem obljubil, da bo imel enega duhovnika, in sedaj, ko ste vi tukaj, bom obljubo lahko držal.« — »Pa jaz novomašnika ne poznam.« — »Ga boste pa spoznali.« — »In kje bo imel novo mašo?« — »V Dušanovcu.« — »Je to blizu?« — »Iz Skopja boste že v enem dnevu tam.« — »Kdaj pa bo?« — »V nedeljo 22. t. m.« — »Pa takrat moram biti jaz že doma v službi.« — »Kar sporočite g. župniku, če je tržiška fara podarila Dušanovcu zvon (o veliki noči je tržiška podružnica sv. Jurija podarila cerkvi v Dušanovcu star zvon), naj za eno nedeljo posodi še kaplana.« — »Pa kako bom govoril?« — »Lahko kar slovenski; pa če obrnete malo na srbohrvaščino, bo pa tudi prav.«

Tako so padli vsi pomisleki, in postal sem novomašni tovariš in pridigar in sicer novomašnik, ki ga niti ne poznam ne. No, z novomašnikom sva se kmalu spoznala, zadevo s tržiško službo sem telefonično in pisemno kmalu uredil, tovariške posle sem prepustil večinioma g. novomašniku, le pridiga mi je delala še preglavice. V nedeljo 15. julija sem se šel preizkusit v Veles, kjer sem dvakrat maševal in malo pridigal, pa so rekli, da so me razumeli. Dobro. G. novomašnik je med tem pripravil vse za sv. mašo — paramente, kelih, knjige, svečnice, sveče — skratka vse, zakaj tam doli je samo cerkev z oltarjem brez opreme. Do srede je bilo vse skupaj in o polnoči sva se odpeljala iz Skopja, oborožena s kovčki, proti Devdeliji. Pridružili se je nama grško-katoliški župnik devdeljski g. Kapsarevič. — Pravi, da je za novo mašo vredno strgati podplate. No, če bi na to novo mašo šel peš, najbrž eni podplati ne bi zadostovali. — Dušanovac je namreč edina podružnica obširne skopljanske fare, ki pa je oddaljena od Skopja približno 200 km. Cerkvica sv. Petra in Pavla je nova, blagoslovljena je bila o vel. noči. Poleg je naselbina 28 družin iz Istre. Leži pa ta naselbina skoraj tik krasnega Dojranskega jezera v najbolj jugovzhodnem delu naše države. Meja z Grčijo je potegnjena sredi jezera, a na Belasici gori je trojna meja med Jugoslavijo, Grčijo in Bolgarijo.

V okolici tam je še več katoliških družin, a od velike noči že niso imeli sv. maše. Grško-katoliški župnik je bil parkrat pri njih, a težko slede obredom, ker jih niso vajeni. Tudi nekaj slovenskih družin je tam doli, med njimi tudi Janežičeva, ki stanuje dve uri stran v Dojranu samem. Vsi so se seveda razveselili, ko so izvedeli, da bo med njimi nova sv. maša.

V četrtek zjutraj ob 6 smo izstopili v Devdeliji, ki je zadnja železniška postaja v naši državi. Vlak je oddrhal proti Solunu, mi bi pa kmalu morali ostati v Devdeliji. Prtljago smo oddali vozniku, pa je že prišel k nam železniški uradnik, da se malo pogovori — Slovenec je in v Sloveniji je prej služil, pa me je poznal. Malo naprej me je sredi ceste ustavil orožnik — legitimacija — je ne potrebuje, ker me pozna, saj je moj rojak Gačnik iz trebanjske fare; in na krajnem naselstvu je moj sošolec pisar itd. ... tudi tu mi ne bo dolgčas, sem si mislil. Odšli smo k sestram evharistkam, ki v skromni kapelici časte svojo Odrsenika. Tu pa najdemo prijatelja naših planincev in naših Kof g. dr. Segedi-ja, grško-katoliškega duhovnika, spirituala njihovega semenišča v Zagrebu.

Končno smo dobili s težavo neko vozilo, ki naj bi se mu reklo kočija, in odpeljali smo se proti 25 km oddaljenemu Dušanovcu. Ko smo se malo časa vozili, sem razumel, zakaj je vozilo tako; prenašal sem pa tudi, kolikokrat nam bodo prešle kosti. Pot pa je bila skozi zanimiva, saj teče vzporedno z znano solunsko fronto, katere ostanki so vidni še danes. Po treh urah smo dospeli v Dušanovac, kjer je zapel v pozdrav bliski žvoni in me spomnil, da sem tržiški kaplan. V cerkvi smo pustili vse potrebno za opremo oltarja in se odpeljali proti Dojranu. Pred nami se je razprostirala gladina velikega jezera, ki dela z

vso svojo okolico in z ribiči ter drugimi prebivalci vtis svetopisemskega Genezareškega jezera. Vsaj jaz si vedno v duhu tako predstavljam po sv. pisnu, kakor sem tu videl. Tudi ribiške priprave in obleka in orel kot občevalno sredstvo, vse, kakor piše sv. pismo. Še sam sem bil enkrat prisiljen, da sem zajezdil staro kljuse in jездil v mesečni uro daleč ter tako pretresel malo svoje razvajene kosti. A utrujenost nam je sprotila jemala prijetno hladna kopel v jezeru.

V petek in soboto sva z g. novomašnikom uredila cerkev, obiskala naseljenca, ki jih precej tare revščina in bolezen, ter malo poučila otroke, med katerimi sva jih 5 pripravila za prvo sv. spoved in sv. obhajilo. Končno je nastopil dan nove maše. Že ob 6 zjutraj se je zbralo veliko ljudi, ki so bili pri sv. maši in prejeli sv. zakramente. Nato sem obhajal tri bolnike na domu, nakar so prišli še katoličani iz oddaljenih naselbin, da zadostijo svoji verski dolžnosti. Ze mnogo pred deseto je bila zbrana vsa naselbina; prišli pa so tudi slovenski naseljenci iz Palurcev (kakih 20 km), potem iz Dojrana in iz Valandovega je prišlo nekaj katoličanov, naseljencev in orožnikov ter finančnih stražnikov s svojimi družinami. Tudi grško-katoliški so prišli iz Bogdanov in Stojkovcev — pa to so kraji, ki so oddaljeni 15 do 30 km. Še iz Djevdjelije se je pripeljal g. dr. Segedi in dve sestri. Ko se je pripeljal novomašnik s svojo družino, je zvon sv. Jurija pač zapel slovesno kakor še nikdar ne. Vhod v cerkev je bil kar slovesen; oba grško-katoliška duhovnika v svojih oblačilih sta slovesnost izredno povzdignila. Pevski zbor, ki so ga sestavili naseljenci sami, je pa ob vstopu v cerkev prav lepo zapel hrvaško pesem o dobrem pastirju. Le prehitro je nastopil trenutek, ko sem moral nastopiti s svojo pridigo. Pa vsa srca so bila tako pripravljena, da ni bilo treba mnogo truda. Vem, da bi moj nekdanji profesor slovensčine in srbohrvaščine g. Koštal ušel iz cerkve, ko bi poslušal to mojo pridigo, pa šla kola lomik, pravi pregovor, a pri moji pridigi ni novi maši v Dušanovcu je sila lomila slovensčino in srbohrvaščino. Končni uspeh pa je bil vendarle ta, da so me vsi razumeli, in upam, da seme božje besede, ki sem jo skušal na ta originalni način sejati, ni padalo samo na nerodovita tla. Po pridigi je še bogdanski grško katoliški župnik g. Kapsarevič pozdravil v imenu prebivalcev Južne Srbije — on je tamkajšnji rojak — g. novomašnika in se mu zahvalil, da se je namenil posvetiti svoje mlade moči delu med njimi za reševanje njihovih duš in v blagor države. Ganljiv je bil prizor, ko je nato g. novomašnik podelil svoj prvi blagoslov. Pri sveti maši so nato domači pevcu prav lepo prepevali, a orgle jim je nadomestovala vijolona.

Vsa slovesnost je potekla tako pristržno in veličastno, da bo ostala vsem tamkajšnjim katoličanom pa tudi meni še dolgo v spominu. G. novomašnik je s tem doprinesel veliko žrtve, a prepričan naj bo, da Vsemogočni upošteva tudi to. Končal sem, ker popoldanske nove maše ni bilo, kakor smo jih v Sloveniji vajeni, ampak se je vse končalo s kosilom v domačem krogu.

Viktor Zakrajšek.

† Župnik M. Jurhar

V sredo popoldne ob 4 je, kakor smo že poročali v večerajšnji prvi izdaji, po dolgem trpljenju umrl v ljubljanski bolnišnici g. Martin Jurhar, župnik iz Brežic. Pred tednom dni je nenadoma nevarno zbolel in že tedaj ni bilo nobenega dvoma, da se bo bolezen končala s smrtjo. Rajni gospod župnik je bil izredno plemenita duša, zelo pobožen in izobražen duhovnik, ki je umel tudi spretno sukati pisateljsko pero. V letih, ko je bil spiritual v Mariboru, je urejeval »Glasnik najsvetejših Src«. Lani je izdal pod šifro M. J. kratko premišljevanje za mesec junij pod naslovom »Presveto Srce Jezusovo« (samozaložba). Knjižica je našla hvaležnih bralcev, tako, da je letos izšla druga izdaja z avtorjevimi imenoma.

Župnik Martin Jurhar se je rodil 11. novembra 1880 v Mariji Reki, v mašnika je bil posvečen v Mariboru 27. julija 1908, kaplanovalec je v Rečici in v Konjicah. Leto 1916 je prišel za vikarja v Celje, od tam pa leta 1918 za spirituala v mariborsko bogoslovje, kjer je ostal do 1. januarja 1924, ko je postal mestni župnik v Brežicah. Povsod, kjer je služboval, si je pridobil zaupanje in naklonjenost svojih župljanov. Živo bodo žalovali za svojim dušnim pastirjem zlasti Brežičani, kjer je služboval zadnjih deset let.

Pogreb blagoga pokojnika bo v soboto, 28. julija ob 10 dopoldne v Brežicah, kamor so prepeljali kredo s truplom. Naj v miru počiva!

Kulturni obzorik

Novo gledališče

Nekaj dodatkov.

Ker se vam je zdele umestno, gospod urednik, da priobčite članek gosp. Fr. Vodnika o »Novem gledališču« iz 4.—5. številke »Drame« tudi v »Slovenec« (v št. 162 z dne 20. julija t. l.) je postala zadev zanimiva za širšo javnost. Hotel sem objaviti nekaj bežnih pripomb k temu članku v naslednji številki »Ljudskega odra«, zdaj pa moram že vas poprositi za gostoljubnost, da se zadeva oevliči z obeh strani.

Gosp. Fr. Vodniku gre zasluga, da je dozdaj z dvema člankoma edini nastopil v »Drami« za pravi ljudski teater. Prvi je v njej obsodil diletantski teater, ki se je dotlej »Drama« zanj zavzemala in ki ga je nato zamenjala za »amaterski« teater. Je pa tudi vsebinsko bistvo pravega ljudskega teatra, ki smo ga doumevati že na dijaškem zborovanju o binkoštih 1929 v Mariboru in sem o njem tudi sam že pisal kot glas vpajočega v pušči v zadnjih letih, znal približati naročniškemu krogu »Drame«. Brez njegovih izjavaj bi »Drama« v osnovnih vprašanjih svojega namena ostala brez jasnih pojmov in pravih smernic.

Tem bolj nas je zato presenetil način, kako je v svojem članku pokazal naši javnosti gibanje za religiozni občestveni teater, katerega glasilo je »Ljudski oder«. Medtem ko temu gibanju očita enostranost, je sam zelo enostranski.

Prav bo, da pokažem na ozadje tega članka. V predzadnji številki je »Drama« obljubila »Ljudskemu odru« oceno izpod peresa ideologa. Upravičeni tedaj vidimo v tem članku te oceno. Gosp. Fr.

Vodnik si je sicer nadel širo naloge in sklenil pisati o »novem gledališču« — omenja tudi socialno-koletivistično smer okoli »Delavskega odra« — razpisal pa se je samo o smeri okoli »Ljudskega odra«.

Samo pritrđiti moramo osnovam, ki jih pokaže v uvodu gosp. Fr. Vodnik za vsak ljudski teater: laično igro in svetovnonazorni spor. To je za nas, ki smo konec koncev ustanovili »Ljudski oder«, že nekaj let dognana resnica. Nato pa nam gosp. Fr. Vodnik očita »pretrano, nevarno enostranost«, češ, da se zavzemamo samo za misterije »ali« duhovne igre. Moti nas pri tem najprej nekoliko nejasnost. Zakaj takoj nato slišimo, da je misterij »produkt določene zgodovinske dobe« (to je pač srednjega veka). Ali pa naj iz tega sledi, da naš čas ne zmora več — duhovne igre (ki je torej nekaj drugega ali isto)? Tega pač nihče ne bi trdil! Pa pustimo to besedno bitko in vrnimo se k stvari.

Ali se gibanje okoli »Ljudskega odra« res omejuje samo na duhovne igre? Ali je ta očitek upravičen? Res se zavzemamo predvsem za duhovno igro, ki je osnova in izvor teatra, kar potrjuje tudi gosp. Fr. Vodnik. A ne omejujemo se zgolj na njo. Gosp. Fr. Vodnik je bil povsod, ko je napisal to oceno, zakaj v uvodnem programatičnem članku v 1. številki »Ljudskega odra« sem napisal (na str. 6) tudi tole: »Naša duhovna igra se mora sprostiti do vseh važnih točk našega medsebojnega življenja. Nele da se ne sme omejit na samo svetopisemsko vzdušje in na legendarni svet, za nobeno ceno ne sme imeti konfliktov in problemov našega narodnega organizma in naše družbe. Katoliško občestvo mora vsa ta vprašanja rešiti, ako hoče zmagati. Reševalo jih bo v luči večnosti. Teater bo odsvit, izraz in podoba tega reševanja. Naša duhovna igra se bo tako rekoč izpred oltarja preeslila na trg, da sodeluje tudi pri drugih velikih vprašanjih človeškega sožitja in občestva.«

50letni jubilej domžalske godbe

Domžale, 26. julija 1934.

Kakor je »Slovenec« že v par člankih omenil, praznuje letos priznana domžalska godba svojo 50 letnico, ki jo bo s pomočjo vseh Domžalcev kar najlepše proslavila 12. avgusta. Program slavnostnih dni je sedaj definitivno določen in bo obsegal z razdobji vred 14 dni, t. j. od 28. julija do 12. avgusta 1934.

Otvoritev slavnostnih dni bo jutri, v soboto, 28. julija. Zvečer ob 19.30 se prične veliki instrumentalni koncert v parku restavracije »Pri novi pošti«. Koncert priredi jubilar sam, domžalska godba, pod taktirko g. kapelnika Vinka Riedla. Med odmorom bo domačin g. Stražar K., prof. na državni realni gimnaziji v Kočevju, razvil nekaj misli o pomenu jubileja domžalske godbe in o njeni življenjski poti skozi 50 let. Vse Radio-narocnike širrom domovine pa posebej opozarjamo, da bo ta koncert prvi letošnji večji instrumentalni koncert, katerega bo Radio Ljubljana prenašal iz province. Upamo, da bo s tem »Radio« ustregel vsem svojim poslušalcem in ponesel iz sredine industrijskih Domžal dokaz, da naš delavec, obrtnik in kmet vkljub težkim borbam, naporom in skrbem za vsakdanji kruh še ni izgubil svetlega krščanskega optimizma glede bodočnosti in ne zanimanja za lepo glasbeno umetnost. Vse okoličane Domžal in ostale prebivalce našega kraja pa vabimo, da v soboto, 28. t. m. osebno pohitijo v Domžale, da bomo skupno čim bolj povzdignili moralni uspeh otvoritve in s tem v obilni meri podprli tudi agilne godbenike pri njihovem plemenitem stremljenju za napredek in razširjanje glasbene umetnosti med našim ljudstvom.

Koledar

Petek, 27. julija: Rudolf in tovariši, mučenci, Pantaleon.

Osebnosti

== Upokojeni so: višji pisarniški oficial 7. pol. skup. pri krajnem sodišču v Murski Soboti Dionizij Nezmenny, progovni nadzornik Alojz Osim, prometnik Jozef Cibic, strojevodja Fr. Sluga, vsi iz Ljubljane.

== Premiščena sta poštna uradnika: Valant Pita iz Krškega v Trbovlje, Flajšman Ernest iz Ptuja v Trbovlje.

== Popravek. 15. julija smo med belgajskimi vestmi objavili notico, da je premeščen od kasačijskega sodišča v Novem Sadu k apelacijskemu sodišču v Ljubljano Karel Plemanšek. Priimek se mora pravilno glasiti Klenovšek.

Ostale vesti

— V Južno Srbijo. Meseca avgusta bo šla ekskurzija nekaterih akademikov (tudi teologov) v Skopje, Letnico in Prizren. Odhod 12. avgusta. Kdor se hoče ekskurzije udeležiti, naj se javi podpisano. Od te prilike bomo imeli priložnost pozdraviti 15. avgusta škofa Gnidovca v Letnici. Ker gradi škof Gnidovec nekaj kapelic in cerkvic za novodošle Slovence in Hrvate v raznih delih svoje prostrane škofije, so duhovniki naprošeni, da mu podarijo nekaj cerkvenih paramentov, ki bi jih mi mogli vzeti s seboj meseca avgusta. Tozadevna darila naj se pošljejo podpisano. — Dr. L. Ehrlich, Ljubljana, Semeniška št. 2-I.

— Romanje na sv. Višarje bo v soboto in nedeljo, t. j. 4. in 5. avgusta. Odhod iz Ljubljane v soboto ob 7.50 zjutraj, t. j. pol ure za rednim vlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob 7.20. Vozni posebni vlak. Obstane na vseh postajah do Jesenic. V Zabnicu pride okrog 12. Zvečer ob pol 8 bo govor, nato rimska procesija, litanije in blagoslov. V nedeljo zjutraj bodo sv. maše od 4 do 8. Odhod z Višarja ob pol 9, iz Zabnice ob 12. Izkaznice in položnice so se odposlale. Vlak se vrne v Ljubljano okrog 4 popoldne. Znanično vožnjo uživajo izletniki le na progi Ljubljana—Trbiž, za vse druge proge, ki vodijo do Ljubljane, pa si morajo preskrbeti celo vozovnico. Romarji se opozarjajo, da ne smejo zapustiti skupine in da morajo samo s skupnim vlakom tja in nazaj potovati. Prosi se tudi, da obdržijo nazaj grede iste prostore kakor gori grede. — Vsa romar mora imeti s seboj izkaznico ali legitimacijo s fotografijo. Zadostuje planinska legitimacija, uradnika, železničarska, potni list, kdor pa tega nima, naj gre k občini ali župnemu uradu s fotografijo, da mu potrdijo ime in bivališče. — P. n. župne urade prosimo, da bi to oznanili s prižnice.

— Sv. maša na Kofah. V nedeljo, dne 29. julija bo ob 10 v slučaju lepega vremena sv. maša na Kofah.

— Sv. maša za planince pri Mozirski koči. V nedeljo, dne 29. t. m. bo ob 10 dopoldne pri Mozirski koči na Golteh sv. maša za planince. Sodeloval bo šmihelski pevski zbor in orkester. Planinci in izletniki iskreno vabljeni.

— Katera solnina je prava? Na to vprašanje nam pošlji ravnateljstvo drž. učiteljske šole v

Ljubljani sledeče pojasnilo: V šolskem izvetstvu tikskano poročilo o plačevanju solnine za šolsko leto 1934-35 je bilo pomotoma vzeto iz letošnjega davčnega zakona, po katerem bi znašala solnina za višje razrede drž. učiteljske šole v Ljubljani pavšalni znesek 250 Din. Pomote pa ni bilo mogoče več popraviti, ker so bila izvestja že dotiskana, pač pa je ravnateljstvo opozorilo svoje dijaštvo na te s posebnim oglašom, ki je na črni deski v veži na moški in ženski strani zavoda že od 29. junija t. l. ki pravi, da se za III. do V. razred učiteljske šole (drugi razredi za jeseni ne pridejo v poštev) do 300 Din neposrednega letnega davka ne plača nobene solnine, od Din 300—1000 davka je celotna solnina 200 Din in od 1000—3000 neposrednega davka pa 250 Din in da so predpisi o davčnih prijavah in polovičnih solninah ostali isti kakor lani. One starše, ki so pa višje obdavčeni — v celoti devetorico, od teh samo četvorico izven Ljubljane — pa je ravnateljstvo že s posebnim dopisom obvestilo, koliko bo znašala solnina za njihove otroke. Ravnateljstvo drž. učiteljske šole v Ljubljani.

— Pri težkočah v želodcu, gorečici, zmanjšani slasti do jedi, zaprtju črevesa, pritisku na jetra, tesnobnih pojavih, tresenju udov, zaspanosti, povzroči čaša naravnega »Franz-Josef« grenčice točno poživljenje v zaostali prebavi. Zdravniška sporočila iz tropičnih dežel hvalijo »Franz-Josef« vodo kot važno pomožno sredstvo proti grizi in obolenju želodca, ki nastopata v družbi mrzlice.

— Namestno osmrtnice in venca na grob pokojnega sluga Andreja Dolinarja je poklonilo uradništvo »Zadružne gospodarske banke« Din 350 v dobrodelne namene.

— Abiturienti iz leta 1924 na drž. moškem učilišču v Ljubljani Zboremo se po 10. letih vendarle enkrat in sicer dne 16. avgusta t. l. v Novem mestu. Prosim vas, da mi nujno jivate številno udeležbo, da vemo, s kakim številom lahko računamo. — Naslov: Karel Strbenk, nastavnik mešč. šole, Črnomelj.

— Menina vabil Prijazna planina Menina je zdaj po zaslugi vnetih planincev na vse strani zvezana s svetom. Iz vseh krajev Tuhijske in Gornjegrajske doline vodijo na Menino zložna pota, ki so jih prijatelji te lepe planine dobro markirali, tako da zdaj ne more nihče zaiti Posebno prijetno so poti iz Gornjega grada, iz Bočne in z Vranskega. Ljubljaničani in Kamničani pa imajo najlažji dohod preko Česnjic od Pakeljca, kjer ima postajališče »Peregrirov« avtobus, ki edini oskrbuje promet po Tuhijski dolini. Tudi s Štajerske so preko Vranskega tako udodne zveze, da je popolnoma razumljivo, zakaj izletniki tako radi pohite na Menino. Vransko ima vsak dan 4 ali 5 avtobusnih zvez s Celjem, od Vranskega pa je samo dve uri zložne pešhoje na Menino. Kdor ne ljubi dolgih in utrudljivih potov, bo prav vesel, ko bo od avtobusnega postajališča lahko v dveh urah prišel na planino, ki je visoka nad 1400 metrov, torej skoro toliko kot Velika planina. Vse markiran epoti vodijo do novega planinskega doma. V domu je 8 prenočišč na posteljah, na skupnih ležiščih na senu pa lahko prenoči 100 izletnikov. Pri oskrbniku dobi prav poceni vsu hrano, mleka in surovega masla pa kolikor hočeš. Vino je na Menini po 10, 12 in 14 Din, torej nič dražje kot v mestu.

— Poseben vlak v Maribor priredi Putnik dne 5. avgusta za časa »Mariborskega tedna«. Vlak bo odšel zgodaj zjutraj ter ga priporočamo planincem, članom SPD, da se ga poslužujejo radi poseta Pohorja.

— Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani priporoča: Algemissen Konrad Dr. Freidenkertum, Arbeiterschaft und Seelorge, 79 strani, nevezano, 32 Din. Antweiler Anton Dr. Vom Priestertum, 152 strani, vezano, 96 Din. Capellmann-Niedermeyer. Fakultative Sterilität, 109 str., nevez., 63 Din. Engelhart Leopold. Neue Wege der Seelorge, 127 str., nevez., 66 Din. Katholische Leistung in der Weltliteratur der Gegenwart, 372 str., vez., 164 Din. Krapf Josef. Fremdenverkehr und Seelorge, 93 strani, nevezano, 36 Din. Schalling Otto, Katholische Wirtschaftsethik, 338 strani, vezano, 153 Din. Schilling Otto. Christliche Sozial- und Rechtsphilosophie, 260 strani, vezano, 174 Din. Ude Johannes Dr. Die Lösung der sozialen Frage durch Christus, 79 strani, nevezano, 20 Din. Waltz Sig. Dr. Der heilige Dienst, 316 strani, vezano, 80 Din. Ziegler Adolf. Die russische Gottlosenbewegung, 248 strani, nevezano, 90 Din.

— Zapomnite si, da domače, prijetne, naravne, cenene JORDAN gorke vode ne more nadomestiti nobeno umetno sredstvo za reguliranje normalnega delovanja, prebavnih organov. Deluje milo brez zavijanja, uživa se jo lahko stalno. Dobi se povsod.

— Pri naglenuju k maščobi, protinu, sladkornosti izboljšuje naravna »Franz-Josefova« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo.

Jaz bi pa le še nekaj dodal, kar je gosp. Fr. Vodnik pozabil. Pogoj za uspeh teatarskega gibanja, ki stremi za preporodom teatra na religiozni podlagi, je religiozno občestvo. Ali imamo pri nas takšno občestvo? Nismo poklicani, da o tem razpravljamo. Pač pa se uvrščamo med delavce zanj v prepričanju, da je delo za religiozno-občestven teater eminentno delo v duhu KA. Če bo verako občestvo živo v vsaki fari, bodo vprav »misteriji«, ki se jih nekateri tako boje, postali nujna potreba, a druge igre v tem duhu bodo našle pravih tal. Takrat bodo lahko rekli, da imamo — katoliški teater.

Ze zdaj pa iščemo in čakamo — katoliških dramatikov, in tudi te je gosp. Fr. Vodnik v svojih izjavajh, ki hočejo vendar biti tudi informativen pregled, pozabil. Niko Kuret.

Trgovsko-gospodarski leksikon za vsakogar, ki ga izdaja Umetniška propaganda v uredništvu dr. Nema, obsega v 6. zvezku besede od Called Bond-Cerealije. Najdaljši sestavki so posvečeni carini, cehom, cementu, ceni in cerealijskim. Leksikon sega v vse vrste gospodarstva (z zgodovinskega, geografskega itd. etališča) in trgovstva, zato bo potreben vsem stanovom, ki se bavijo s temi strokami.

Spomenica jugoslovanskih akademikov v Brnu. Za 25-letnico društva »Jugoslavija« v Brnu, v katerem so se zbrali od 1909. leta oni jugoslovanski dijak, ki so študirali na Češkoslovanskem, je izdalo društvo »Jugoslavija« spomenico, v kateri je razvrščenih precejšnje število priložnostnih spisov o delovanju, življenju itd. naših študentov med češkoslovanskimi brati. Mnogo člankov so napisali razni profesorji brnskih visokih šol, ki so kakorkoli spoznavali in se idejno družili z jugoslovanskimi dijak. Uvodno pesem »Proteže pod Triglavom« je prispeval znani češki kritik in pesnik ter prijatelj Jugoslovancov, Rajmund Habtina. Knjiga, ki obsega 167 strani, se dobi v Juoslovanski tiskarni.

Gospodarstvo

Zunanja trgovina Bolgarije l. 1933

V letu 1933 je znašal izvoz blaga iz Bolgarije skupno 430.528 ton, v vrednosti 2.846.349.000 levov. Uvoz je znašal 230.850 ton v vrednosti 2.202.256.000 levov. Trgovinska bilanca je bila tedaj aktivna za 644.093.000 levov. V letu 1930 je znašal aktivni prebitok 1.601.415.000 levov, v letu 1931 1.274.111.000 levov, dočim je zaključila Bolgarija leto 1932 s pasivnostjo od 88.388.000 levov. Ako vzamemo skupaj zadnje štiri leta tedaj je znašala aktivnost 3.431.231.000 levov. Ta visoka aktivnost bolgarske zunanje trgovine zadnjih let dokazuje modro politiko, ki jo vodi Bolgari, ki stalno omejuje vnos uvoza nepotrebnega blaga, dočim dovoljuje samo uvoz strojev in onega blaga, ki ga potrebuje domača industrija.

Glavni izvozni predmeti v l. 1933 so bili: (v tonah): tobak v listih 22.511; pšenica 100.554; kuruza 100.422; rž 1.333; ječmen 17.341; prosa 6.481; pšenična moka 2.907; mekinje 9.712; fižol 32.568; sočivje 410; grozdje 10.505; sveže

slive 256; jabolka 331; suhe slive 756; orehi 2009; čebula 573; repično seme 525; seme solnčnice 10.768; oljne pogačice 25.411; pogačice od sladkorne pese 2301; grahorice 28.698; čebulčka 625; goveje živine 4.845; svinj 430; perutnine 1.089.766 (komadov); zaklanih ovc 1.889; sira 1.108; jajc 15.670; oglja 8.159; rožnega olja 1.413; kokonov 394 in parafinirnega sladkorja 2360.

Na prvem mestu pri izvozu prihaja v poštev Nemčija, katera je kupila blaga za 1.021.101.000 levov (Nemčija je prodala Bolgariji blaga za 840.900.000 levov), Anglija za 49.800.000 levov (obratno 152 milj. levov), Avstrija 277 milijonov levov (obratno 137 milijonov levov), Belgija 238.3 milijonov levov (obratno 61,5), Egipt 65,5 (74), Španija 144,4 (54), Francija 92,8 (96,3), Holandija 96,9 (28), Madžarska 33,2 (18,8), Italija 257,8 (280,6), Rumunija 16,8 (109,2), Švica 148 (150,8), Čehoslovaška 98,9 (106), Turčija 18,5 (27,4).

Ljubljana, 7% inv. pos. 71-72, agrariji 38-39, vojna škoda 320-322, begl. ob. 55-56, 8% Bler. pos. 65-66, 7% Bler. pos. 58-58,50, 7% pos. DHB 68-69, Kranj, ind. 150 bl.

Zagreb, Drž. papirji: 7% inv. pos. 71,50-73, agrariji 38,75 den., vojna škoda 317-319 (318, 319), 7. 318 den., 8. 318-321 (320), 7.-11. 318 den., 12. 320-323 (321), 6% begl. ob. 56,25-56,75, 8% Bler. pos. 67 den., 7% Bler. pos. 59,50-60. — Delnice: Narodna banka 4020 den., Priv. agr. banka 218 den., Osj. sladk. tov. 110-140, Osj. livarna 141 bl., Impex 50 den., Trboveljska 80-90.

Belgrad, Drž. papirji: 7% inv. pos. 71,25-72 (71,50), agrariji 38,50-39,25 (39), vojna škoda 318,5-319 (319, 317), 12. 323,15 324,50, 6% begl. ob. 56,75-57 (56,80), 8% Bler. pos. 68-70, 7% Bler. pos. 58,50-59,25. — Delnice: Narodna banka 4045-4060 (4045), Priv. agr. banka 218-220 (219).

Žitni trg

Pšenica je nadalje zelo čvrsta in stane ob kanalu že 124, za ostale postaje pa je narasla od 108 do 110 na 115 do 117,50. Slavski oves stane 75 do 77,50, moka je ostala neizpremenjena.

Novi Sad, Koruza bač. in srem. 72-76, bačka ladja 76-80, otrobi bač. srem. 75-77,50, banaški 72,50-75, bač. ladja 82,50-85. Ostalo neizpremenjeno. Promet srednji.

Živina

Svinjski sejem v Ptuj, ki se je vršil v sredo 25. t. m. je bil nekoliko bolj založen kakor prejšnji. Prignali so 72 svinj in 121 prascev, skupaj 193 ščetinarjev, prodali pa 87. Cene za kg žive teže so bile sledeče: debele svinje 6-7 Din, prolenki 5 do 6 Din, mrtve teže 9 Din. Znatno pa so padle cene prascem in sicer so se prodajali 6 do 8 tednov stari od 50 do 100 Din komad, medtem ko so pri zadnjem sejmu znašale cene iste kakovosti od 80 do 150 Din komad.

OBVESTILO.

Do nadaljnjega prodajamo iz našega skladišča v Ljubljani vsako poljubno količino

Super visokovrednega Portland cementa znamke „TEMPLE“ po cen. Din 70' — za 100 kg

la Portland cementa znamke „TITAN“ po cen. Din 66' — za 100 kg

„ALPEKO“ Trgovsko-industrijska družba Ljubljana, Masarykova 23. Tel. 29-30

sta. Tri metre globoko so delavci že zadeli na obzidje, ki je dajalo sledove ogromnega požara na severni strani zidovja, v smeri proti Donavi. Obzidja požar ni uničil, ampak je ostalo nepoškodovano. Vhod v mesto obstoja s severovzhodne strani. To so nazvaline takozvanega »malega« Dianusa. »Veliki« Dianus je v neposredni bližini »malega«. Na prostoru med obema deloma mesta je odkopana zelo pomembna plošča iz belega marmorja, velika 60x35 cm, težka čez 30 kg, na kateri je bil silni plastično »upodobljen Mithrin kult. Plastika predstavlja ležec bika v borbi s človekom, ki mu je z enim kolonom legel na hrbet, v desnici drži velik nož in ga zbada biku v prednji del telesa, z levico pa drži bika za nosnice in mu upogiba glavo. Pod bikom stoji drugi človek z baklo v rokah. Zada je še ena figura. Plošča ni ohranjena v celoti. Prvotnega roba ima zelo malo. Napis, ki je bil na spodnji strani reliefa, je razen črke M, ki je še vedno vidna, docela uničen. Telesa so izredno dobro izoblikovana in dajo dokaz o umetniški višini del, v kateri je relief nastal. Odkopali so še več plošč z napisi različne vsebine, a niso ohranjene v celoti in radi fragmentarnosti besedila ni mogoče razbrati. Na istem mestu je bilo tudi precej rimske opeke z vtiski »DRP — DIERNA« v velikosti 50x39x9 cm. Tudi druge izkopine so našli. Posebno zanimiv je petkatratni smaragd z vdolano glavo rimskega vojskavca, ki je služil kot pečatnik. Vrednost tega kamna cenijo do 500.000 Din. Vreza iz črke na smaragdu so podobne grškim, ali niso grške. Našli so se tudi kosi zlatega, srebrnega in bakrenega denarja vseh mogočih rimskih cezarjev. Tudi izredno zanimiv mlinski kamen je bil izkopan, ki pa ni popolnoma okrogla oblike, nego daje vtis stariorimske amfore v prerezu z enim držajem.

»Pravzaprav vse take izkopine pričajo, da je vse že na svetu bilo,« je rekel Zdravko.

Prvenstvo Jugoslavije v plavanju

Srebrni prehodni pokal, darilo ministra za telesno vzgojo naroda g. dr. Angjelinovića. Borbe prične danes popoldne na kopališču Ilirije.

Za plavalni sport vlada tudi po naših krajih vedno večje zanimanje. Ne samo to, da je število prijateljev tega lepega in zdravega sporta od leta do leta večje, ampak tudi naša kvaliteta je že na taki višini, da se bomo ljubljanci prav resno pomerili s pomorskimi klubi. Naša Ilirija bo delala vsej jugoslovanski eliti na letošnjem prvenstvu precej preglativ in nas bo po vsej priliki častno zastopala. Slovenski plavalni sport bo tudi na tem državnem prvenstvu zastopal najodličnejši jugoslovanski plavalec Wilfan (Primorje), ki je že ponovno častno zastopal barve naše države na inozemskih tleh. Borba obeta biti v vseh točkah kar najzanimivejša in bo brez dvoma vseskozi zelo napeta. Nivo cele prireditve bo pa zelo dvignilo darilo ministra za telesno vzgojo naroda, g. dr. Arangelovića, srebrni prehodni pokal, za katerega se bodo v bodoče borili naši plavalci na državnem prvenstvu. Petrinovičev pokal si je namreč lansko leto stalno osvojil splitski »Jadrane«.

Za posamezne točke je prijavljeno veliko število tekmovalcev, in kar je glavno, sami elitni tekmovalci. Manjkal bo edino lanski naš državni prvak »Jadrane«, ker je poslal samo Gazzarija in Marovića. Vzrok za nesodelovanje na letošnjem prvenstvu je baje finančno vprašanje in pa neurejene razmere v klubu. Tekme bodo pa kljub temu na visoki stopnji in se z gotovostjo lahko trdi, da bo postavljenih več novih jugoslovanskih rekordov.

Ilirija : Primorje

V nedeljo domač »derby« na Stadionu.

Prvenstvene tekme v Ljubljani vedno vlečejo. Kadar se srečata dobra nasprotnika, pa še bolj. Po uspehih, ki sta jih dosegla Primorje in Ilirija zadnji dve nedelji nad zagrebškima kluboma Haškom in Gradjanskim, vlada za nedeljsko srečanje ogromno zanimanje.

Prijatelji nogometa so nad našim nogometom v zadnjih letih precej obupavali. Nobenega napredka, poleg tega pa se nezdružena konkurenca, ki je prave sportnike v resnici odbijala. Toda stvar se je — kakor sta pokazala oba kluba z zadnjima zmagama — vendar začela obračati na bolje. Ni bil to zgolj slučaj, kajti premoč ljubljanskega nogometa je bila obkrajata tako vidna, da se moramo tega napredka prav vsi veseliti. Najbolj nas pa veseli, da sta zaigrali obe moštvi fair in da se je občinstvo obkrajata zadržalo tako, kakor je potrebno za sportni prostor.

Kaj pa v nedeljo? Srečata se stara rivala v domačem derbyju, katerega bo prišlo gledat vse, kar leze in gre. Še celo oni, ki se drugače dosti ne zanimajo za sport, bodo zraven. Fantje, igralci Dve nedelji smo vas videli igrati lepo, fair. Ako ste znali igrati napram Zagrebčanom tako lepo, zakaj ne bi zaigrali tudi proti ljubljanskim tovarišem, ki so vam še bližji, tako fair. Ne dopustite, da bi oni del občinstva, ki ne pride na tekme radi sporta, prišel na svoj račun.

Kolesarsko prvenstvo dravske banovine

Maribor-Ljubljana (135 km) glavna dirka, Celje-Ljubljana (70 km) juniorska dirka

V nedeljo, 29. t. m. bomo imeli priliko videti prvo letošnje pomembno kolesarsko dirko, ki bo na progi iz Maribora do Ljubljane. Organizatorji iste so prvotno mislili pripustiti k startu na eno in isto progo prvorazredno in pa juniorsko skupino. Ker pa so zveznih določil juniorji ne smejo startati pri prvenstvenih dirkah, presegajočih 100 km, se je start poslednjih prenesel v Celje, tako, da bo za skupino znašala proga le 70 km.

Borbe prvorazredne skupine, v kateri bodo startali najagilnejši slovenski dirkači iz Ljubljane, Maribora, Celja in drugih podeželskih krajev, bo — kakor je razvidno iz priprav — zelo napeta, saj bo šlo za letošnji častni naslov kolesarskega prvaka dravske banovine in pa za nagrado lepega spominskega pokala. Tudi povprečno brzino je z ozirom na stanje proge predvideti visoko — seveda le ob ugodnem vremenu.

Kar se tiče juniorkega kolesarskega prvenstva dravske banovine, obeta biti borba še ostrija, kakor pa pri prvorazredni skupini. To pa zato, ker bodo tu zastopali številni konkurenti enakih sposobnosti. Ta skupina ima kot edino težavo dneva Trojanjski klanc, medtem ko ima glavna skupina razen Trojanja še nekaj krajših, a ostrih vzponov med Mariborom in Celjem.

»Ali kakor je dejal Ben Akiba: »Nič ni novega na svetu,« je rekla gospa Marija. »Vse se ponavlja.«

Nasproti Tekiji je večje rumunsko mesto Orsova, ki se imenuje še posebej »Stara Orsova« v razloček od »Nove Orsove«, nekdanjega znanega otoka: Ada-Kaleh imenovanega.

Tu se izliva v Donavo reka Črne. Z juga, z druge strani reke Črne, se dviga hrib Alion, ki se opira v samo Donavo. A pod tem bregom, na Donavi, je otok Ada-Kaleh s svojim gradom.

Zgodovina Orsove sega za dvatisoč let nazaj. Je to glavna točka Dolenje Donave in je od pametivega kraja, okrog katerega so vihrale ljute bitke. Tu so lomili kopja stari narodi, Daki in Rimljani, tu je z Donave, kakor z brega karpatskih, prodiral plaz azijskih barbarov, tu so se bojevali Slovenci, Grki, Bolgari, Madžari, Nemci, Srbi in Turki...

Parobrod je plul dalje. Godba je igrala veselo koračnico in akordi so poljubljali pozdravljaljoče z obale.

Tein spremljevalec je pokazal z roko na nekako kapelico, ne daleč od mosta na reki Črni, na koncu lepe, dolge aleje z visokim in vitkim drevesjem.

»Ali veste, kaj je to?«

Tea je gledala, se nasmehnila in rekla.

»Po sliki poznam. Učili smo se. To je ogrska »Kronkapela«. Sezidana je na kraju, kjer je Košut 1849. leta, ko je propadla madžarska revolucija, zakopal krono in kronske insignije sv. Stefana, preden je zbežal pod turško oblast.«

»Dobro, gospodična Tea... Vidim, da vas je ta zgodovina zanimala.«

»Kaj bi ne!« Saj je s tem Košut potresel habsburško moč, čeprav se zadržal ni obne-slo, kar je nameraval.«

(Dalje.)

V nedeljo torej ob pol 11 na Dunajsko cesto v cilju pred Kačičevo gostilno, da vidimo prihod kole-sarskih borcev za prvenstvo dravske banovine!

Razpis

lahko-atletičkega prvenstva Maribora za poedince, ki ga priredi Poverjenstvo Jugoslovanske lahko-atletičke zveze v Mariboru dne 28. in 29. julija 1934 na igrišču SK Železničarja na Tržaški cesti.

1. Pravico udeležbe imajo vsi verificirani člani mariborskih klubov. 2. Tekmovanje se vrši po pravilih in pravilnikih JLAZ. 3. Prijave brez prijavnine je dostaviti najkasneje do 27. julija 1934 na naslov: Poverjenstvo JLAZ v Mariboru, pisarna »Mariborski teden«, Razlagova ulica.

Discipline: Petek, dne 27. julija ob 19 tek 800 m, 5000 m; sobota, dne 28. julija ob 16.30 predteki 100 m, kroglja, skok v daljino, tek 1500 m, finale 100 m, met kopja, skok ob palici, strela 4 krat 100 m; nedelja, dne 29. julija: predteki 200 m, tek 10.000 m, skok v višino, tek 400 m, met diska, tek 300 m finale, met kladiva, troskok, strela 800 krat 400 krat 200 krat 100 metrov. — Prva trojica plasiranih prejme priznanice.

Jurija: Vrhovni sodnik: dr. Jettmar; tehnični vodja: Fiser; starter: Bergant; sodniki: Belgott, Cestnik, Kramberger F., Kramberger B., Perin, Starešina; zapisnikar: Dobčnik; časopisni poročevalec: Bergant

Propozicije

Juniorske izbirne cestne dirke za državno prvenstvo juniorjev, obvezne za vse verificirane juniorske vozače podzveze »Ljubljana«.

Kolesarska podzveza »Ljubljana« razpisuje za nedeljo, 5. avgusta 1934 juniorsko izbirno cestno dirko na progi Vič pri Ljubljani-Vrhnika-Logatec in nazaj (60 km). Start pred gostilna Pirnat ob 15; cilj istotam. Dolžnost starta imajo vsi verificirani juniorski vozači podzveze »Ljubljana«, ki se morajo potom svojih klubov prijaviti podzvezi najkasneje do 8. avgusta na naslov: Kolesarska podzveza »Ljubljana«, Poštni predač 280, Ljubljana. Trije prvoplasirani bodo imeli pravico nastopa na zveznem državnem juniorskem prvenstvu, ki se bo vršilo v nedeljo, dne 12. avgusta 1934 na 80 km na progi Podsedec-Cerklje in nazaj. Vozi se s posameznim startom v presledku po 2 minuti in to ob vsakem vremenu. Za število ka zaloziti 10 Din, kateri znesek se vrne pri oddaji številke. Vsak vozač se mora javiti startni komisiji pol ure pred začetkom dirke, to je ob 14.30.

Splošna določila: Vsak vozač vozi na lastno odgovornost ter se mora strogo držati pravil in pravilnikov Kolesarske zveze ter upoštevati cestno-policijski red. Kolesa morajo biti opremljena z zvonom in dobro zavoro. Izmenjava kolesa, kakor tudi vsako pomagjanje na progi med vožnjo je strogo prepovedano. Izmenjava kolesa je dovoljena samo v slučaju preloma, o čemer je naknadno obvestiti komisijo. Eventualne proteste je vložiti komisiji na cilju najpozneje tekom četrt ure po prihodu na cilj.

MK Ilirija, Ljubljana. V soboto, dne 28. t. m. ob 20 bo v restavraciji »Slepi Janez« pri St. Vidu (tramvajska postaja) razdelitev nagrad tekmovalcem Ogrinove spominske dirke. Motosikliranja in Ljubeljske gorske motosikliske dirke. Vabijo se vsi tekmovalci, ki imajo sprejeti darila, dalje celotno članstvo in prijatelji sporta. — Odbor.

ASK Primorje (lahko-atletička sekcija). V soboto, dne 28. t. m. v nedeljo, dne 29. t. m., prvi dan predteki ob 17, drugi dan ob 8.30 dopoldne, se vrši klubov propagandni društveni miting na našem igrišču. Ker hoče sekcijso vodstvo na tej prireditvi preizkusiti vse atlete, ki pridejo v poštev za nastop na državnem prvenstvu, dne 10.-12. avgusta, istočasno pa ugotoviti napredek v treniraju celotne sekcije, je dolžnost vseh atletov, da nastopijo na imenovanih prireditvah. Obremen pa je nastop za naslednje atlete: Kovačič, Zorka Frie in Aleš, Czurda, Kreva, Gašperič, Perpar, Šušteršič, Cerar D., Goršek, Martini, Gabrček, Zgur, Korčec, Grčič, Marek E., Stok, Putinja, Srakar I., Gomhač, Grad, Ošabnik, Izlić, Meršek, Ogrin, Ramor, Cerar Vt., Seršec, Skoberne, Švigelj, Trnšek, Raič M., Malnarčič, Oražem, Slanina, Tršar, Skrbinišek, Srakar F., Slet J. Atleti morajo biti v garderobi vsakokrat najpozneje pol ure pred pričetkom in sporočiti trenerji discipline v kateri nastopijo.

Desetobojnik Sievert — svetovni rekorder. Ča kateri sportnik zasluži pohvalo, jo gotovo zasluži desetobojnik v lahki atletiki. Kajti toliko in tako napornih disciplin, kot jih mora absolvirati desetobojnik in poleg tega mora biti — če namreč hoče doseči kak uspeh — v vseh na višku, jih gotovo nima noben drug atlet. Mora biti vsestranski, ko noben drug atlet, doma mora biti tako v tekih kakor v skokih in metih. Izredno hiter mora biti, ker to zahtevajo od njega sprinterske proge, dalje eksplozivni, ker drugače ne bo dobro metal in končno tudi vztrajen, ker bi mu sicer delali preglativce teki na daljše proge. Na kratko: allround-atlet brez primere in še nekaj: specialist mora biti tako rekoč v vseh lahkoatletskih disciplinah. Po navadi se atleti specializirajo na eno, dve ali kvečjemu tri panoge in v teh skušajo napraviti kar se sploh napraviti da; desetobojnik jih pa mora trenirati kar deset. Kako naporno je to, ve le oni, ki se res bavi z desetbojem. Zato jih je prav malo na svetu.

Trenotno najboljši desetobojnik na svetu je Nemec Sievert, kateremu se čudi vse svet in o katerem so v zadnjem času polne spornice kolone svetovnih listov. In popolnoma upravičeno; kajti ta atlet je s svojim rekordom postavil v desetboju rezultate, ki jim zlepa ne bo mogel kdo blizu. Za več ko 800 točk je zvišal zadnji svetovni rekord, ki ga je postavil na olimpijadi v Los Angelesu leta 1932. Amerikanec Bausch. S svojimi kolosalnimi uspehi je dosegel nič manj kot 8790,46 točk. Ker zanima naše čitatelje, kakšni so prav za prav njegovi uspehi v posameznih panogah, zato navajamo vs list njegovih uspehov v desetboju.

100 m 11,1 sek., 881 točk; 400 m 52,2 sek., 849,40 točk; 1500 m 4:58,8 sek., 628 točk; 110 m zapreke 15,8 sek., 924 točk; skok v daljavo 7,18 m, 970,60 točk; skok v višino 1,80 m, 818 točk; skok s palico 3,43 m, 719,20 točk; kroglja 15,31 m, 997 točk; disk 47,23 m, 1076,76 točk; kopje 58,32 m, 928,30 točk; skupaj 8790,46 točk.

Na zadnji olimpijadi, ki jo postavil Amerikanec Bausch nov svetovni rekord, je dosegel 8462,235 točk. Njegovi rezultati so bili tedaj od Sievertovih skoraj vsi slabši, edino v skoku s palico (4 m), v kroglji (15,32 m) in v kopju (61,91 m) je prišel nad mere sedanjega svetovnega rekorderja.

Zanimivosti iz lahkoatletike. Na prihodnjem kongresu mednarodne lahkoatletičke zveze, ki se bo vršil v času od 24. do 30. avgusta t. l. v Stockholmu, bodo na dnevnem redu zelo interesantne stvari. Amerikanci bodo predlagali z ozirom na angleške mere, da se progi 1500 in 3000 m zamenjata s programi 1600, oziroma 3200 m. Poleg tega hočejo, da se črta določila, zaradi katere je tekač preko zaprek, ki podere dve zapreki, diskvalificiran. Angleži gredo pa še dalje. Oni namreč hočejo, da se rekord kljub temu prizna, četudi je tekač podrl eno ali več zaprek. Finci hočejo novo tabelo za olimpijski desetboj. Slučaj Nurmija se bo tudi na tem kongresu obravnaval. In še marsikaj drugega bo prišlo. Toda gornji predlogi bodo — kakor se zdi — zavrnjeni.

Nov rekord v lahki atletiki. Pri mednarodnem lahko-atletičkem mitingu, ki se je vršil večerj v Stockholmu, je Danec Nielsen postavil nov svetovni rekord v teku na 3000 metrov s časom 8:38,3. Drugi rezultati pa so bili: 800 m: Eastman (Amerika) 1:50; skok v višino: Johnson (Amerika) 2 m; 400 m: Hardin (Amerika) 47,8; 100 m: Peacock (Amerika) 10,6; kroglja: Torrance (Amerika) 16 m; 110 m zapreke: Beard (Amer.) 14,5; 200 m: Coan (Amerika) 21,8; skok s palico: Lindblad (Švedska) 4 metre.

V.:

18

Po valovih Donave široke ...

(Beleške iz popotnega dnevnika.)

»A po našem, kako?«

»Po našem?«

In je pristavil:

Imperator Cezar, božanstvenega Nerve sin. Nerva Trajan, Avgust Germanik, vrhovni duhovnik, narodni zastopnik četrtič, oče domovine, konzul četrtič, premagavši planinske in donavske stene, je zgradil to cesto.«

★

»Vidimo Oršavo,« je rekla Tea, in si nadela roko na oči.

»To se pravi,« je rekel njen spremljevalec, da plovemo iz Dolenjega klanca. In tam, na jugoslovanski, t. j. na desni strani, je Tekija. Majhno mesto. Tu je na mučeniškem kolu izdihnil slavni Koča s svojimi 60 tovariši, ki so jih Turki obkolili na »Kočnem bregu« pri Dobri, in jih, po strašnem boju, zvezane odveliki v Tekijo in nataknilli žive na kole...«

Pomolčal je nekoliko, nato pa rekel: »Ta Donavski bazen ob sotočju velikih rek Save, Trše in Morave je tudi znan kot eno najbogatejših, a še ne raziskanih zgodovinskih najdišč rimske civilizacije. Posebno, kar se tiče vzhodnega dela rimske države. Nedavno je bilo v bližini Tekija odkopanih nekaj silni pomembnih predmetov in to na razvalinah nekdanjega mesta Dianusa.«

Potopisno delo iz leta 1744, ki je izšlo v Haagu, obsežneje govori o mestu Dianusu in kraju, kjer ga je treba iskati. Šef plovnega oddelka Mednarodne donavske komisije (C. I. D.) inž. Dragović je odkril zidove omenjenega me-

„Osaka Osachi Simbun“ 2 milijona iztisov na uro

Uredništvo z 18 letali - v nebotičniku s 13 nadstropji

Evropska javnost je prav slabo poučena o japonskem tisku. Bržčas se je še zdaj drži domneva, da japonski tisk zaostaja v tehničnem pogledu za evropskim ali ameriškim tiskom. Toda to naziranje je povsem zgrešeno. V zadnjih desetletjih je tehnika na japonskem silno napredovala. Japonski časniški kombinati lahko vzdržijo konkurenco tudi z ameriškim tiskom, ki je v tehničnem pogledu na višku.

Ako se želimo prepričati, da je to res tako, pogledajmo malo v uredništvo in tiskarno enega največjih japonskih listov v mestu Osaka. To je list »Osaka Osachi Simbun«, ki je bil ustanovljen dne 25. januarja 1880. Ta list obstoji torej že 54 let in je najstarejši na Japonskem. Zgodovina tega lista je obremenjena razvoja japonskega tiska. Naj navedemo nekaj števil, ki naj bi ustvarile bralcu vsaj približno sliko o razmerah pri tem listu: Založba, ki izdaja list, izdaja poleg tega še 10 časopisov (revij). V podjetju je zaposlenih 2500 ljudi. V to število niso vračunjeni domači dopisniki, ki jih je 1200, kakor tudi ne inozemski dopisniki, ki jih je okoli 50. Število vseh nameščencev, časnikarjev in drugih, ki delajo pri listu, znaša 3750. To je lepa številka!

Vsi ti nameščenci delajo v nebotičniku s 13 nadstropji, ki stoji v središču mesta. Na vrhu nebotičnika je svetilnik z žarometom za letala, poleg tega moderna radijska postaja. Vsak večer je zgrajba 13 nadstropij razsvetljena z nešteti žarnicami. V pritličju je nadzorstvo vse založbe, ki nadzira delo. Pritličje je zvezano z nadstropji s 4 dvigali. V prvem nadstropju je časnikarski klub. V četrtem nadstropju je gledališče, nadalje sprejemnice za goste, brivnica in zobni ambulatorij. Vsa ta podjetja so last lista. V devetem nadstropju so restavracije, in sicer evropska in japonska. Ostala nadstropja so rezervirana za prostore uredništva.

Tiskarna je pod zemljo. To je prava tovarna s 24 ogromnimi stroji; v nji je 17 rotacijskih strojev tipa »Osachi«, ki v eni uri natisnejo okoli 2 milijona izvodov lista. En stroj je tipa »Elits«. Določen je za tisk ilustriranih prilog lista in drugih časnikov.

V uredniških prostorih »Osaka Simbun« je najzanimivejši prostor tisti, v katerem so združeni zadnji izsledki na področju radija, telefona in brzojava. Tam boste videli tudi majhen, na prvi pogled enostaven aparat, zadnja pridobitev tehnike, to je aparat za gledanje na daljavo. Nadalje najdete tam najrazličnejše radijske aparate, brzojavne in telefonske aparate od najenostavnejših za domačo uporabo do najbolj kompliciranih za večjo razdaljo.

List ima svoj zvočni kino, za katerega dela 11 skupin operaterjev. V kinu kažejo »živ list«, to je pregled vseh posebnih dogodkov doma in po svetu. List »Osaka Osachi Simbun« se zanima za vse dogodke na Japonskem, pa tudi na vsem svetu; zato dela z radijem, telefonom in brzojavom in tudi z lastnimi letali! Še več, list ima tudi golobe-

pismonoše. Tristo jih je, na strehi nebotičnika imajo poseben golobnjak. Čeprav so prometne zveze na Japonskem izvrstne, je vendar še vedno mnogo takšnih krajev, kjer ima list dopisnike in kjer ni radijskih aparatov in tudi ne telefona. Založba »Osaka Osachi Simbun« ima kar 18 letal; 10 izmed teh prevaža dopise, medtem ko 8 drugih uporablja za prevoz potnikov in sodelavcev lista. Od 27 avtomobilov je 7 na razpolago sodelavnikom, a 18 avtomobilov rabijo za prevoz papirja in listov. Zračne zveze lista »Osaka Osachi Simbun« so velikega pomena, ker je ta list dal pobudo za letalske zveze med Japonsko in Ameriko. Po njegovi za- slugi je bil l. 1925 vpeljan redni letalski promet med tema državama. Leta 1931 je list skupno z nekim ameriškim podjetnikom razpisal nagrado za prvi let čez Tihi ocean brez pristanka. Japonskim in ameriškim pilotom so za to plačali 50.000 jenov.

Poleg vsakdanje izdaje lista »Osaka Osachi Simbun« izdaja podjetje obširen ilustriran tednik, nadalje tednik, posvečen interesom časnikarjev in časnikarstva, mesečnik časnikarskega kluba, sportni list dvakrat na mesec, časopis kinematografske in gledališke umetnosti, otroški mesečnik, fotografski tednik, ženski mesečnik, poseben časopis, posvečen pregledu delavnosti založbe »Osaka Osachi Simbun« in končno luksuzni zbornik »Tokio Osachi Simbun«.

»Osaka Osachi Simbun« ni last nikake stranke, temveč trdi, da je last vse javnosti. Mično je, da se izdajatelj lista bavi tudi z dobrotelno akcijo. Tako je l. januarja 1928 list osnoval prvo javno društvo in mu odkazal sklad pol milijona jenov. Letni dohodek društva je namenjen pomoči najsiromašnejšim prebivalcem mest Kobe, Tokio in Osaka. Poleg tega odpira dobrotelno društvo vsako leto otroške domove in vrte, kjer kmetje lahko brezplačno pustijo svoje otroke, ko delajo na polju. Z novinarskega vidika je prav mičen oddelek lista »Osaka Osachi Simbun«, kjer preiskujejo verodostojnost poročil, ki prispejo od domačih in inozemskih dopisnikov. Vse te vesti mora ta oddelek natančno preiskati.

Francozom črnega kruha!

Pariški zdravniški akademiji je bilo te dni predloženo delo, v katerem avtor priporoča Francozom, naj bolj uživajo črn kruh. Nadalje meni, da bi ga morali uvesti predvsem vojska, srednješolski zavodi in bolnišnice. Francozi uživajo samo bel kruh, ki po mnenju avtorja povzroča motnje v prebavi, medtem ko je črn kruh bolj prebavljiv. Po njegovem mnenju črn kruh tudi pospešuje rast. Pisec je prepričan, da bi se po uživanju črnega kruha galsko, to je francosko pleme, okrepiło.

Klanjamo se spominu narodnega heroja
generala

Rudolia Maistra

ki ga izročimo v soboto, dne 28. t. m. ob 16. uri
zemlji, ki jo je on osvobodil.

Oblastni odbor Narodne odbrane Maribor
in njene viteške čete.

Maribor, dne 26. julija 1934.

Zveza Maistrovih borcev v Mariboru naznanja vsem svojim članom
in vsemu narodu najžalostnejšo vest, da je v četrtek, dne 26. t. m. ob 1
popoldne na Unou pri Rakeku umrl nepričakovano od kapi zadet

Rudoli Maister

divizijski general v pokoju in njen častni predsednik, osvoboditelj
Maribora in pesnik slovenski.

Pogreb velikega moža, ki ga vsi, ki smo se borili z njim ramo ob
rami za našo sveto jugoslovansko zemljo, nikoli ne bomo pozabili in mu
prisegamo večno zvestobo v duhu njegovih idealov, bo v soboto, dne
28. julija 1934 ob 16. uri v Mariboru.

Maribor, dne 26. julija 1934.

Zveza Maistrovih borcev v Mariboru.

Umrl je gospod

Rudolf Maister

častni adjutant Nj. Vel. kralja, divizijski general v pokoju,
odlikovan z Belim orlom 3. reda z meči,
Karadjordjevo zvezdo 4. reda itd., častni
meščan mesta Maribora

Pogreb se bo vršil v soboto 28. julija 1934 ob 16 izpred mestnega
magistrata v Mariboru.

Maribor, 26. julija 1934.

Mestna občina mariborska

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Petek, 27. julija: 12.15 Reproducirana glasba 12.45 Poročila 13.00 Čas, reproducirana glasba 19.00 Izleti za nedeljo (g. Ante Gaber) Izleti po loškem gospodstvu 19.30 Reproducirana glasba 20.00 Preno iz Zagreba 22.00 Čas, poročila, reproducirana glasba.

Sobota, 28. julija: 12.15 Reproducirana glasba 12.45 Poročila 13.00 Čas, reproducirana glasba 19.00 Koroška ura: Narodopisje koroških Slovencev v primeri z ostalimi Slovenci (g. Vinko Möderdorfer) 19.30 Znanstveni predavanja (g. Jug) 20.00 Vesela ura: g. Mirko Jelenc in g. Vondrašek 20.45 Panovropsko predavanje — Ob 20 letnici zruha svetovne vojne (dr. Janko Tavžes) 21.05 Preno iz Domača — koncert domačih godbe 22.00 Čas, poročila, reproducirana glasba.

Drugi programi:

PETEK, 27. julija: Belgrad: 19.05 Predavanje 19.35 Plošče 20.00 Zagreb — Zagreb: 20.00 Klavir 21.00 Vok. konc. — Dunaj: 19.00 Ljudska umetnost 20.30 Mladi umetniki 21.30 Indijanska igra — Budimpešta: 20.00 Preno godbe s parnika 21.30 Ork. in klav. konc. — Milan-Fret: 20.45 Muzikalična igra 21.30 Ork. gl. — Rim: 20.45 Busonijev koncert 22.30 Laska gl. — Praga: 19.10 Tamburški konc. 20.20 Predavanje o jazzu, s ploščami 21.00 Ork. in vok. konc. — Brno: 21.30 Orgelski konc. — Bratislava: 20.20 Plošče — Pariz: 20.12 Ork. in vok. konc. 22.15 Laska gl. — Vsa Nemčija: 20.15 Ksanten, mesto ob Renu, reportaža.

Ljubljana

1 Nočno službo imata lekarni: mr. Trnkoczy ded., Mostni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20.

Sah

11. kolo v Curihu

Stanje po 11. kolu je naslednje: Flohr 9 in pol, Aljehin in Bogoljubov po 9, Euve 8 in pol, Stahlberg 7, Laesker 6 in pol (1), dr. Bernstein 6, Johner in Niemočević po 5 (1), Henneberger 4 in pol, Müller 4 (1), Grob in Roselli po 3 in pol, Gygli 2 in pol, Naegeli 1 in pol in dr. Jose 1.

Poizvedovanja

Najdena je bila srebrna zapetna ura. Dobi se v Hriški ulici 19, pritrilico, od 1-2 popoldne.

Vič

Ljudski oder Vič pripravlja uprizoritev »Slehnika« na prostem, na trgu pred viško cerkvi. To bo krstna predstava novega društva »Ljudski oder« Vič in obeta biti izredno užitek. Predstava bi se bila morala vršiti že preteklo leto, pa je bila preložena zaradi tehničnih težav. Pročelje in trg pred viško cerkvi sta nalašč pripravna za uprizoritev tega dela. Društvo pa si bo s predstavo pridobilo sloves in gotovo tudi naklonjenost prijateljev dramatične umetnosti.

Jesenice

Poročil se je v nedeljo na Brezjah orožniški podnadrednik g. Anton Majcen z gdnico Kristino Ceplak, hčerko dolgoletnega strojnika pri KID g. Ceplaka. Mlademu paru obilo sreče!

Avtomobilisti se vedno ne upoštevajo, da je predpisano skozi Jesenice voziti z brzino 15 km. Kaj še! Drvijo prav tako kot na odprtem terenu fit le čudno je, da se ne zgodi več nesreč.

Čuferjevo kopalnišče ima vedno dosti kopalcev, vendar pa bi se jih še mnogo več posluževalo te ugodnosti, ki jo imamo sredi mesta, ako bi bile pristojbine vsaj malo znižane.

Slov. Konjice

Prostovoljno gasilno društvo Tepanje vabi dne 5. avgusta popoldne ob pol 4 na proslavo 5 letnice svojega obstoja. Ob tej priliki bo blagoslovljen pravkar dovršeni gasilni dom, ponos tepanjske vasi in okolice.

Smrtna žetev. Dne 24. julija smo pokopali g. Ano Lovrenčič, posestnico v Vešeniku. Blag ji spomin!

Slovenska Krajina

Novo mašo je daroval v nedeljo v Turnišču g. Koren Ivan iz Renkovec. Vreme nam je bilo naklonjeno in naroda je privlelo od vseh strani, da Turnišče še ni doživelo tega. — V nedeljo, dne 29. t. m. pa bo daroval prvo sv. mašo v Bogojini g. Berden Jože, a pridigal mu bo njegov stric, gospod Andrej Berden.

Borza dela v Soboti bo zidala Delavski dom. Ze dolgo je bilo govora o tem tako zelo potrebnem poslopiju in zdaj vse izgleda, da pride do uresničenja. Občina Soboti je dala na razpolago potreben prostor, tudi denar je baje zagotovljen. To je zgradba, ki je res najpotrebnejša v Slov. Krajini, zato delo prav pozdravljamo.

Simončič Maks:

Galicija

30

Kje so naši?

Prihlašujem v temo, toda nikjer glasu. Vse je potopljeno v to monotono pošumevanje deževnih kapelj. Vmes zategnjeno cvilenje vetra, ki se lovi po planjavah in mi odtipava telo in obraz s svojo sapo. Mrzla je ta sapa, kakor so mrzli obrazi mrtvecev, čez katere se podi.

Planem kvišku in se zaženem v temo. Groza mi je stisnila goltanec. Zakričal bi, pa ne morem. Samo grgrajoči glasovi, podobni hripavemu pasjemu laježu, se trgajo iz mene.

Naprej!

Čez mrljice, ki mi izpodnašajo noge, se bijem, gazim. Vseeno kam, samo proč, proč od tod! Skušam preplezati stene jarka, toda blato mi polzi pod rokama, se trga od zakopa in me suje nazaj. Utrujen sedem. Hlad mrtveca pod mano mi leze v kosti in mozeg in me požene kvišku.

Naprej!

Toda mrtvecev je vedno več, vedno več. Nagromadeni drug na drugega mi zastavljajo pot, me ne pustijo oditi.

Izmučen obstanem. Naslonjen ob steno jarka, stojim pogreznjen skoro do kolien v mrzli mlakuži in pričakujem dneva. Slabost me premaga. Le z največjim naporom držim oči odprte. Zona me spreletava ob misli, da bi spal med temi mrljic, ki jih sicer ne vidim, katerih bližina bo čutilim z vsakim vdihom. Duh njihovih razkrajajočih se trupel je tako močan, da se borim med zavestjo in omedlečevom. Za hip se mi zapro veke, pa jih takoj spet odprem. Najprej eno, potem spet drugo. Nazadnje omagam.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; žentlovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pletina vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službo iščejo

Službo cerkvenika

v mestu ali na deželi — iščem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Večletna praksa« št. 8393. (a)

Službo dobe

Strežnica

za dopoldanske ure, iz okolišča stare spodnje-šolske šole, se sprejme. Naslov upravi »Slovenca« pod št. 8394. (b)

Šafar praktikant

kmetski sin, ki ima Kmetijsko šolo, se išče za veleposredstvo pri Celju. Ponudbe pod »Šafar« št. 8406 upravi »Slovenca« b

Lesni manipulant

praktikant, ki je vajen v nakupu in prevzemanju lesa, se išče. Ponudbe pod »Manipulant« št. 8407 upravi »Slovenca« (b)

Knjigovodja-bilancist

prvovrsten — z večletno prakso, se išče. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Bilancist« št. 8405. (b)

Dijaki

Stanovanje s hrano

strogo nadzorstvo pri učenju, za dijaka višjega razreda realne gimnazije — išče višji uradnik pri profesorji obitelji. Ponudbe upravi »Slovenca« pod značko »Strogo in točno« št. 8401. (D)

Stanovanja

ODDAJO:

Udobno stanovanje se takoj poceni odda. — Naslov upravi »Slovenca« pod št. 8396. (c)

Več sob

z vsemi pritlikinami in vrtom oddam. Ponudbe upravi »Slovenca« pod šifro »Cela vila zase« št. 8380. (c)

Kupimo

Star, rabljen klavir

kupim na mesečno plačevanje. Naslov upravi »Slovenca« št. 8397. (k)

Žensko kolo

dobro ohranjeno vzamem v zameno za malo rabljen Diabolo posnemalnik. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 8403. (k)

Prodamo

Železne postelje

vseh vrst, železne nočne omarice, mreže za postelje v lesenih in železnih okvirjih dobavlja in popravilja najceneje Strgulac Pavel, Gospodstvska c. 13 (Kolizej), Ljubljana. (l)

PREMOG DRVA IN Karbo paketi

pri Iv. Schumi Dolenjska cesta Telefon šte. 2951

Nudimo Vam

za majhen denar dobra oblačila. — A. Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Oprava za eno sobo

zelo dobro ohranjena, se odda. Naslov upravi »Slovenca« št. 8395. (l)

Pohištvo

Starinsko pohištvo

prodam. Ponudbe upravi »Slovenca« pod značko »Ljubljana 27« 8379. (š)

„Jugoslovensko pčelarstvo“

glasnik Saveza čebelariskih zadrug, je najboljši čebelarški časopis, pri katerem sodelujejo svetovni in naši najboljši strokovnjaki. Izšla je sedma številka z odlično vsebino. Noben čebelar ne sme biti brez tega časopisa. Letna naročnina 32 Din, za zadrugarje 25 Din.

„Savez pčelarskih zadruga“

je otvoril svojo prodajalno medu, vseh čebelariskih proizvodov in potrebščin. Pisarna, skladišče in prodajalna: Beograd, Frankopanova 32.

„Beogradska pčelarska zadruga“

Beograd, Frankopanova 32, sprejema kot svoje člane čebelarje in čebelarске podružnice vseh mest v Jugoslaviji.

IVO STANCER IN NADA STANCER ROJENA HRIBAR
SPOROČATA, DA JIMA JE DNE 21. JULIJA 1934
V VIKRČAH POD SMARNO GORO NESREČA
UGRABILA OBADVA LJUBLJENA SINOVA

JURETA IN JANKA

V NAJLEPSEM RAZVOJU DAROV IN V NAJCISTEJŠI
RADOSTI ŽIVLJENJA
POGREB BO V PETEK, DNE 27. JULIJA OB 4 POPOLDNE
IZ MRTVAŠNICE NA VIDOVDANSKI CESTI ŠT. 9
NA POKOPALIŠČE K SV. KRIZU
V LJUBLJANI, DNE 26. JULIJA 1934

Gostilna »Uspinjači«,
Zagreb, Tomičeva 3, pri-
poroča dobro domačo
hrano. Dnevno velika iz-
bira jedi. Kosilo 10 Din,
večerja 8 Din. Točijo se
dobra domača in dalma-
tinska vina. (r)

Lovci!

Oddaja se odstrel moč-
nih srnjakov, eventualno
jelenov in mrjascev na
Kranjskem po zmernih
cenah. Naslov pove upra-
va »Slovenca« št. 8402. (r)

Auto-motor

Tovorni auto

za takojšnjo uporabo, z
dobro pnevmatiko, odda
za 4000 Din mlekarna
Bernhard, Maribor. (f)

Inserati

v »Slovencu«

imajo največji uspeh.

Razpis

Mestna občina Novo mesto razpisuje natečaj
za izdelavo specialnega regulacijskega načrta za
mestni park, letno igrišče, telovadišče z nagradami
5000 Din, 3000 Din in 2000 Din.

Pojasnila in nadaljna navodila dobe reflek-
tanti v obč. pisarni, kjer se morajo osebno zglasi-
ti. Načrti, katere oceni brezprizivno obč. uprava,
morajo biti predloženi do 1. septembra 1934.

PREDSEDSTVO OBČINE NOVO MESTO,
dne 23. julija 1934.

Predsednik: Dr. Jos. Režek l. r.

NEVESTA V 50-TIH LETIH Srečna žena razkriva svojo skrivnost

»Pred tremi me-
seci nisem niti sa-
njala, da bi kak
mož mogel uperiti svoj pogled na mene.
Skrbi in težave so napravile moje lice na-
gubano in uvelo in izgubila sem že vsako
nado, ko sem v časopisih čitala, kako se je
neka žena rešila gub ter postala na videz
za 20 let mlajša z enostavno uporabo kreme
Tokalon, hranila za kožo. Sklenila sem, da
tudi sama to poizkusim. Mislite si moje ve-
selje in presenečenje, ko sem opazila, da
mi je lice od dne do dne videti mlajše. Za
svojo sedanjo idilo in srečo se moram za-
hvaliti edino kremi Tokalon, hranilu za ko-
žo, ter svetujem vsaki ženi, da je poizkuša
skozi mesec dni. Učinki so naravnost ču-
doviti.«

Sveđa ta nevesta ne mara, da bi objavili
ime in naslov. Njen mož je višji bančni urad-
nik. Za pristnost njenega gornjega pisma pa se
jamči. Krema Tokalon, hranilo za kožo, vse-
buje »Biocel«, ta sijajni izum dr. Stejskala,
profesorja dunajskega vseučilišta. Krema
hrani in pomlajuje kožo. Gube in črte kmalu
izginijo, rumenkasta in uvela polt pa postane
sveža, čista in mladostna. Uporabljajte redno
hranilo za kožo Tokalon in že po enem me-
secu boste videli za deset let mlajša.

ZAHVALA. Za obilne dokaze sočuv-
stvovanja ob priliki smrti naše blage
sestre, tete in svakinje

Marije Podkrajšek

poštarice v pokoju

izrekamo vsem najiskrenejšo zahvalo.
Posebno se moramo zahvaliti pred. g.
župniku dr. p. Angeliku Tomincu za
dušno tolažbo, primariju dr. Ivanu Jenku
in dr. Ludoviku Merčunu za nad vse
skrbno zdravljenje, častiti sestri Magda-
leni, ki ji je pri dolgem, mukepolnem
trpljenju lajšala gorje; vsem darovalcem
prekrasnih vencev in šopkov, ter za gni-
ljive žalostinke pevskemu zboru poš-
tnih uslužbencev, ter prav vsem onim,
ki so spremili predrago rajko na njeni
zadnji poti.

V Ljubljani, dne 27. julija 1934.

Zalujoče rodbine:

Aleksandrovič, Podkrajšek, Smolič.

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domo-
ljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite
razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zju-
traj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne.
Telefonska številka 3030.

kar spotoma srebljemo skisano godljo, da si vsaj

za silo napolnimo prazne, krulče želodec.

Pod cesto na travniku, desno od nas, se po-
mika nepregledna kolona voz.

Begunci.

Že nekaj dni romajo z nami, se ustavljajo z
nami in nas spet spremljajo — kakor blodne sen-
ce, brez volje, brez moči. Na svojih majhnih, zbi-
tih telegah, na katerih je nakopičena vsa mogoča
šara, ki jo skušajo rešiti pred grabeljsko voj-
sko, čepi ali leže drug poleg drugega, možje in
žene, starci in starke, koze in prasci, neboljeni
otroci in že odrasla dekleta. Nekateri so komaj
za silo pokriti s konci raztrganih, umazanih eunj.
Ponoči skušajo posamezniki prekoračiti cesto, ki
nas deli, da bi si izprosil vsaj skorjico kruha,
toda straže, razpostavljene kraj ceste, jih hitro
poženejo nazaj. Zaradi kolere in drugih nalezli-
vih boleznih, ki razsajajo med begunci, nam je
vsako občejevanje z njimi prepovedano. Kljub pre-
povedi pa se marsikdo z naše strani zmuze skriva-
ti k njim, kajti že za kosček kruha, nekaj kock
sladkorja ali polovico konzerve si lahko kupi za
vso noč dekleta. Vojna je večino izmed nas poži-
vinila. Nobenih ciljev nimamo več pred seboj. Vse
lepoto in veličino življenja so v nas zadušili. Zi-
vimo samo še od danes do jutri...

Strgulci si skoro ves čas, odkar hodijo be-
gunci z nami, ne privoščijo skorje kruha. Vse, kar
dobi, razda otrokom beguncev, ki se kakor se-
stradani psi stepajo za vsak grizljaj. Njegova vi-
soka, upognjena postava se je seveda na kup; le
a težavo se še vlačijo za nami. Motne, utrujene
oči so se mu pogrezle globoko pod čelo in ža-
lostno strme nekam v daljavo... On je med tistimi
redkimi, ki je ostal sredi najhujšega klanja in ži-
vinske razbrzdanosti svojih tovarišev — človek.